

Handläggare
Sporrong Anna-Therese
Dahl Jessica
Hjort Susanna

Datum
2018-01-16

Diarienummer
OSN-2017-0681

Omsorgsnämnden

Verksamhetsplan 2018-2020 och budget 2018 för omsorgsnämnden

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden föreslås besluta

att fastställa verksamhetsplan, internkontrollplan 2018-2020 samt budget för 2018 enligt föreliggande förslag samt

att överlämna verksamhetsplan 2018-2020 och budget 2018 till kommunstyrelsen.

Ärendet

Omsorgsnämnden beslutade den 14 december 2017, § 163, om preliminär verksamhetsplan och internkontrollplan för 2018-2020. Nu föreslås Verksamhetsplan och internkontrollplan för 2018-2020 med budget 2018 fastställas.

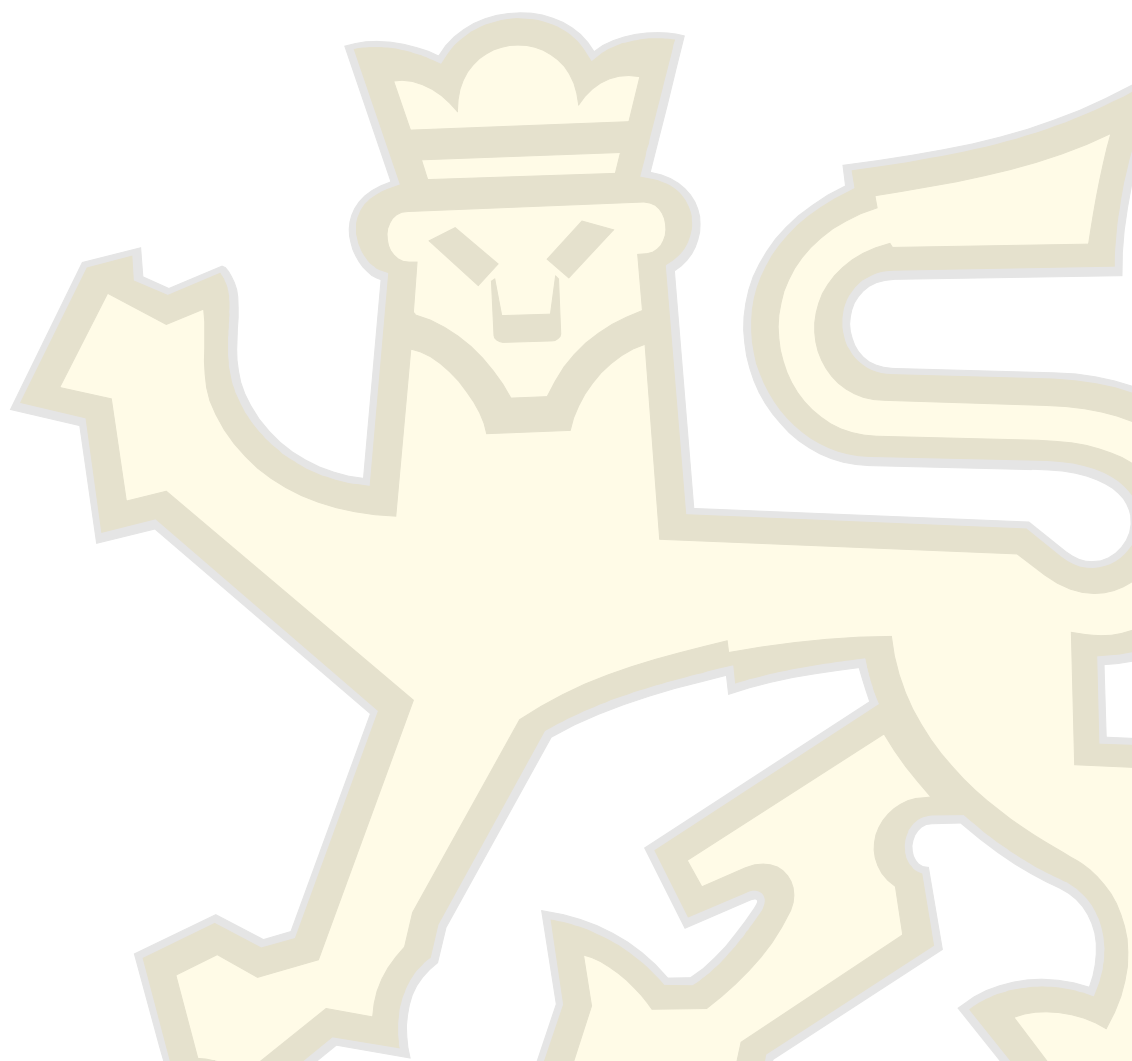
Omsorgsförvaltningen

Tomas Odin
Direktör

Verksamhetsplan och budget 2018

För omsorgsnämnden

Ett aktiverande dokument som omsorgsnämnden
fattade beslut om den xx xx 2018, § yy

Innehållsförteckning

Inledning	1
Omvärld och förutsättningar	1
Politisk plattform.....	2
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget.....	3
Inriktningsmål.....	5
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.....	5
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i.....	10
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3 Uppsala stad och landsbygd ska växa smart och hållbart.....	12
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna.....	16
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	21
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande.....	28
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7 I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov	29
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8 Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället	36
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala.....	40
Budget 2018	45
Bilaga 1 Internkontrollplan	1
Bilaga 2 Uppföljning.....	1

Inledning

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) oavsett ålder. Vidare ansvarar nämnden för service, vård och omsorg enligt socialtjänstlagen (SoL) i ordinärt och särskilt boende för personer upp till 65 år som har behov av sådana insatser på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom. Nämnden ansvarar även för uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Omsorgsnämndens hälso- och sjukvårdsansvar avser personer som fyllt 17 år och inträder där vårdbehovet uppgår till mer än 14 dagar.

Omvärld och förutsättningar

Uppsala är del av en omvärld som förändras snabbt. I mångt och mycket avgörs Uppsalas framtid av hur världen i stort kommer att utvecklas under kommande decennier. Det är en utveckling som kan beskrivas som osäker och som ger upphov till ett antal globala samhällsutmaningar. Utmaningarna är utgångspunkt för FN:s hållbarhetsmål i agenda 2030, EU:s strategier och den nationella politiken. Alla människor, företag, kommuner och stater påverkas av dessa samhällsutmaningar och har ett ansvar att hantera dem. Det globala påverkar det lokala.

Vårt samhälle påverkas av ett antal globala utmaningar som har att göra med urbanisering, nya ekonomiska och geopolitiska tyngdpunkter samt höjd levnadsstandard globalt sett. Mark, vatten och den ekologiska infrastrukturen behöver användas på ett uthålligt sätt. I det sammanhanget kommer landsbygden att spela en allt viktigare roll, bland annat för råvaru- och energiproduktion och för nya sätt att bruka mark och vatten.

Under de kommande årtiondena kommer betydligt fler människor än idag att leva och vara verksamma i Uppsala. Ökningen beror dels på att det föds många nya invånare och dels på inflyttning från övriga Sverige och världen.

Sammansättningen av Uppsalas befolkning kommer att förändras jämfört med de senaste årens utveckling. Barn och ungdomar i skolålder samt personer i åldern 80 till 89 år förväntas att öka betydligt under perioden 2017-2021. Den största demografiska förändringen finns inom åldersgruppen 16-18 år. Efter en minskning med totalt 20 procent det senaste årtiondet kommer denna åldersgrupp att öka i genomsnitt med 4,2 procent årligen under perioden 2017-2019. Det ökade antalet ensamkommande flyktingbarn svarar för en betydande del av ökningen.

Även ökningen av antalet barn i grundskoleåldern börjar tillta. Antalet barn i åldern 6-15 år beräknas öka med 2,6 procent årligen under 2017-2021. Det senaste fem åren ökade antalet barn i grundskoleåldern med 3,4 procent i årligt genomsnitt. Barn i åldern 1-5 år beräknas öka med 1,8 procent årligen nästa femårsperiod. Denna ökningstakt är dubbelt så hög som takten de senaste fem åren. Ett ökat antal barn och ungdomar i skolan samt fler personer i åldrarna 80-89 år kan medföra stora anpassningsbehov inom välfärdsverksamheterna.

Till skillnad mot tidigare generationer med funktionsnedsättningar har den yngre generationen vuxit upp i ett samhälle präglad av delaktighet och integration. Den så kallade ”integrationsgenerationen” är ingen homogen grupp. Här finns både unga som gått i särskola och unga som tillbringat skoltiden i den ordinarie skolan och först senare kommit i kontakt med kommunens insatser till personer med funktionsnedsättning. Även när det gäller personer med psykiska funktionsnedsättningar ser forskarna en tydlig generationsväxling. Verksamheter som är utvecklade för den äldre generationen, ofta med tidigare institutionserfarenhet och många med skador till följd av läkemedel, passar inte en yngre generation med andra förväntningar.

Politisk plattform

Utgångspunkten för omsorgsnämndens verksamhet är att medborgarna i största möjliga utsträckning har möjlighet till egenmakt och inflytande. Insatserna ska svara mot medborgarnas behov lika mycket oavsett kön, könsidentitet/könsuttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, ålder, social bakgrund, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Ökad egenmakt och inflytande leder till förbättrad kvalitet i omsorgen för personer med funktionsnedsättning. Jämställdheten mellan kvinnor och män kartläggs och åtgärder vidtas inom nämndens ansvarsområde i syfte att personer, oavsett kön, ska ha samma makt och möjlighet att påverka samhället och sina egna liv.

Omsorgsnämnden utvecklar samverkan med den ideella sektorn, för att tillsammans arbeta mot samma mål. Erfarenheter och kunskaper från den ideella sektorn tas tillvara och tillsammans med föreningarna ska nya stödinsatser, för att möta medborgarnas behov, tas fram.

Omsorgsnämnden upphandlar delar av sin verksamhet, dels utifrån upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och dels utifrån lagen om valfrihetssystem (LOV). Upphandlingarna möjliggör flera aktörer inom omsorgsnämndens ansvarsområde. Omsorgsnämnden avser att mer än 50 procent, av nämndens verksamhet inom särskilda boendeformer ska drivas i egen regi.

För att på sikt kunna tillgodose medborgarnas behov är långsiktigt förebyggande arbete i fokus. Att arbeta förebyggande och ge tidiga insatser gynnar både den enskilde och samhället. Fler människor med funktionsnedsättning ska dessutom erbjudas arbete och sysselsättning.

Omsorgsnämnden förbättrar levnadsvillkoren för dem som är i behov av insatser, genom bland annat att fler boenden tillskapas. Framtida boendeformer utvecklas som motsvarar önskemål och behov inom ramen för vad lagstiftningen tillåter.

Närvård är ett samlingsbegrepp för det samverkansarbete som bedrivs inom hälso- och sjukvård och social omsorg mellan Uppsala kommun och Region Uppsala. Huvudmännens uppdrag i närvårdsarbetet omfattar samverkan mellan huvudmännen men också internt inom kommunen och i Region Uppsala. Det finns en organisation och styrning av närvårdsarbetet med en politisk styrgrupp samt ledningsgrupper med ansvar för planering och genomförande. Den politiska styrgruppen för Närvårdssamverkan i Uppsala (NSU) har prioriterat ett antal områden vilket utmynnat i en verksamhetsplan med uppdrag riktade till Uppsala kommunens nämnder och Region Uppsalas styrelser.

Omsorgsnämnden ansvarar för arbetsmiljön inom förvaltningen. En viktig faktor för en god arbetsmiljö är ett förtroendeingivande och tillitsbaserat ledarskap så att omsorgsnämndens medarbetare har ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv där alla medarbetare upplever trygghet, jämställdhet och arbetsglädje.

Nämnden utvecklar metoder för uppföljning och utvärdering för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt samt att enskilda personer får sina behov tillgodosedda.

De ekonomiska förutsättningarna är en stor utmaning för nämnden. Att erbjuda insatser som håller god kvalitet, till så låg kostnad som möjligt, är en förutsättning för att uppnå ekonomi i balans under planperioden samt på längre sikt.

Sedan 1 januari 2017 ansvarar omsorgsnämnden för både systemledning och verksamhet i egen regi. Organisationen ska vara öppen och begriplig för medborgaren, ge större politisk genomslagskraft och effektivare styrning av verksamheten. Insyn och transparens i beslutsprocesser ska garanteras samt förutsägbarhet och stabila förutsättningar för såväl externa utförare som för egen regi.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Verksamhetsplanen beskriver hur omsorgsnämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2018-2020, vad det gäller inriktningsmål, uppdrag, statsbidrag och budget.

I samband med att omsorgsnämnden beslutar om sin verksamhetsplan och budget beslutar den även om sin plan för intern kontroll. Det är omsorgsförvaltningens uppgift att omsätta dessa planer i praktiken genom att ta fram en förvaltningsspecifik verksamhetsplan. Nämnden följer upp sin verksamhetsplan, budget och internkontrollplan i samband med kommunens gemensamma uppföljning; delårsbokslut per mars, delårsbokslut per augusti och vid årsbokslut.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Inriktningsmål	Kommunfullmäktiges mål i Mål och budget. Nämnden konkretiserar inriktningsmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med egna nämndmål, strategier och åtgärder.
Uppdrag	Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden i Mål och budget. Nämnden tar fram åtgärder för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen. Vid behov kan nämnden också ta fram strategier för genomförandet av uppdragen.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måluppfyllelse konkretisera inriktningsmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder.
Budget	Nämndens budget utgår från Mål och budget och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda rollerna.
Strategi	Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2018 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina strategier och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör riktade satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden enbart gäller för egenregin eller om den gäller alla.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (t.ex. program eller handlingsplan).

Inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

För att upprätthålla ett hållbart samhälle där medborgare lever ett gott liv, är det av vikt att bevaka att kostnader inte överstiger intäkter och att det finns utrymme för både kvalitetsförbättringar och nödvändiga investeringar inom omsorgsnämnden. Det är en således en stor utmaning att klara en ekonomi i balans samtidigt som målsättningen är en långsiktig hållbar välfärd. För att lyckas kommer nämnden prioritera följande områden under planperioden:

- Boendesituation och boendeformer.
- Utskrivningsprocessen mellan slutenvården och kommunen.
- Ansvarsfördelning mellan huvudmän gällande personlig assistans och egenvård.
- Översyn av kostnader inom hälso- och sjukvården.
- Systemlösningar som bidrar till att lösa ökande välfärdsutmaningar och att säkra kvalitet och hållbarhet på lång sikt.

Boendesituation och boendeformer.

Plan för hållbart boende är ett av nämndens styrdokument, som stödjer nämnden att långsiktigt planera boenden och hantera boendefrågor i ett tio års perspektiv. Planen hanterar förebyggande åtgärder, boendepanering, verkställighet och rörlighet inom nämndens boendebestand. Genom att samverka med andra nämnder och med fastighetsbolag skapas ett gemensamt förhållningssätt och en samsyn för att nå ekonomisk hållbarhet och en hållbar boendesituation för personer med funktionsnedsättning. *Se vidare under mål 5.*

Utskrivningsprocessen mellan slutenvården och kommunen.

1 januari 2018 träder *Lagen om samverkan vid utskrivning från hälso- och sjukvård* i kraft. Syftet med den nya lagen är att patienter som inte längre har behov av slutenvård så snart som möjligt ska kunna lämna sjukhuset på ett snabbt och tryggt sätt. Lagförslaget omfattar personer som bedömts ha behov av samordnade insatser efter utskrivning. En följd av den nya lagen är att omsorgsnämndens betalningsansvar kommer att träda i kraft snabbare än tidigare samt att utskrivning kommer att ske under både vardagar och helgdagar. Omsorgsnämnden har arbetat fram en ny arbetsmodell för att möta upp det kommande behovet utifrån den nya lagen. *Se vidare under mål 7.*

Ansvarsfördelning mellan huvudmän gällande personlig assistans och egenvård.

Uppsala kommun har det yttersta ansvaret för att kommuninnevanornas hjälpbehov tillgodoses. Därför påverkas kommunen av Försäkringskassans ställningstagande och rättspraxis. Sedan assistansersättningen infördes 1994 har kriterierna för rätten till ersättningen förtydligats genom bland annat domar i Högsta förvaltningsdomstolen (HFD). Ny rättspraxis påverkar bedömningen av vem som har rätt till assistansersättning och i vilken utsträckning samt om hälso- och sjukvårdsinsatser bedöms ingå. Eftersom assistansersättningen omprövas vartannat år, kan ny rättspraxis innebära mer, oförändrat eller mindre antal timmar med assistansersättning. Vidare ändrade Försäkringskassan, vid årsskiftet 2016/2017 systemet för hur de betalar ut assistansersättning, från att ha betalat ut i förskott till efterskott. Detta ställer högre krav på administration och systemstöd inom den egna regin när intäkter ska hämtas från Försäkringskassan. Omsorgsnämnden har påbörjat en utredning för att grundligt kontrollera alla ansvar inom egna regin med assistansverksamhet, då

det finns indikationer på att nämnden inte erhållit statlig ersättning fullt ut. Nämnden ska utöver detta ytterligare kvalitetssäkra processen för fakturagranskning.

Omsorgsnämnden bevakar även Försäkringskassans åtgärder, ställningstagande och rättspraxis för att utarbeta strategier, dels utifrån brukar- och medarbetarperspektiv och också utifrån ett ekonomiskt perspektiv. *Se vidare under mål 7.*

Nämndmål: Effektiv, tillgänglig och hållbar hälso- och sjukvård.

Omsorgsnämnden ska verka för att en jämlik och säker hälso- och sjukvård erbjuds oavsett funktionsnedsättning, ålder eller boendeform. Omsorgsnämndens ansvar omfattar långvariga (över 14 dagar) hälso- och sjukvårdsbehov i hemmiljö från 17 års ålder om individen, utifrån sina förutsättningar, har svårigheter att ta sig till en mottagning eller om behovet bäst tillgodoses i hemmiljö.

Behovet av samverkan mellan olika huvudmän är tydligt för att uppnå god kvalitet för den enskilde samt för att tydliggöra ansvar och kostnader. Omsorgsnämnden ansvarar för att hälso- och sjukvårdsinsatser ska ges av medarbetare med rätt kompetens och bedrivs patientsäkert och evidensbaserat.

Inom omsorgsnämnden pågår ett arbete med att skapa förutsättningar för en effektiv samordning av hälso- och sjukvårdsfrågor. En beredningsgrupp har utsetts, med representanter från äldrenämnden och omsorgsnämnden. Syftet är att skapa en effektiv, tillgänglig och hållbar hälso- och sjukvård genom fungerande informations- och arbetsflöden kring frågor som rör intern och extern samverkan. Målbilden är en förbättrad patientsäkerhet, ett tydligare gränssnitt mot Region Uppsala samt ett effektivt användande av nämndens resurser.

Kostnaden för hemsjukvården, inklusive delegerade hälso- och sjukvårdsinsatser har ökat för omsorgsnämnden sedan valfrihetssystemet för hemvård infördes. Hanteringen av hälso- och sjukvårdsinsatser d.v.s. där ingen biståndsbedömning eller annan prövning sker från myndigheten, innebär en minskad insyn för nämnden avseende vilken typ av insatser som genomförs och på vilka underlag dessa bedömningar vilar.

En utredning pågår i syfte komma tillrätta med kostnadsökningen samt för att skapa förutsättningar för en mer effektiv och patientsäker hemsjukvård.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Att tillsammans med berörda nämnder och huvudmän framarbete en långsiktig och hållbar hälso- och sjukvårdsplan (2030).		För att säkerställa kvaliteten gällande hälso- och sjukvårdsinsatser samt för att skapa förutsättningar för en mer effektiv och patientsäker hemsjukvård.
Fortsätta översynen av ansvarsfördelning av hälso- och sjukvårdsinsatser mellan Uppsala kommun och Region Uppsala.		Att ansvaret för egen vård blir tydligare mellan omsorgsnämnden och Region Uppsala, speciellt gällande ansvaret för barn då kommunen inte ansvarar för målgruppens hälso- och sjukvård.

Uppdrag: Aktivt och strategiskt söka extern finansiering.

Omsorgsnämnden ska aktivt och strategiskt bevaka möjligheten till att ansöka, via extern finansiering, om projektmedel så att olika politiska satsningar möjliggörs och gynnas. Detta avser även föreningar och civilsamhällets insatser gällande satsningar för nämndens målgrupper, speciellt där delaktighet och inflytande är i fokus.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Aktivt och strategiskt bevaka möjligheter till extern finansiering.		Ökade möjligheter till extern finansiering bidrar till en hållbar ekonomi och en förbättrad kvalitet.
Stötta och hjälpa sociala företag och föreningar i ansökningsprocessen gällande att söka allmänna arvsfondsmedel.		Ökade möjligheter för sociala företag och föreningar att genomföra projekt.
Söka extern finansiering för att fortsätta utveckla arbetet kring psykisk hälsa.		Ökade möjligheter att förebygga psykisk ohälsa.

Kommunfullmäktiges uppdrag 1.1 Aktivt och strategiskt söka extern finansiering.

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning
Sökt extern finansiering (totalt i tkr)	6574	5479	Öka
Erhållen extern finansiering totalt i kr	6574	5479	Öka
Typer av sökt extern finansiering (antal)	2	2	Öka

Uppdrag: Tydliggöra hur digitaliseringens möjligheter ska användas och dess utmaningar hanteras i verksamhetsplanering och affärsutveckling så att utvecklingen kan drivas så samlat och effektivt som möjligt.

IT-utveckling och digitalisering är en avgörande faktor för hur framgångsrikt kommunen hanterar kommande samhällsutmaningar. Omsorgsnämnden samverkar med kommunledningskontoret för en IT-koordinering för att bidra till att digitala tjänster främjar insyn, stärker brukarens delaktighet och motverkar utanförskap, samt att tekniska innovationer utvecklas och anpassas till behoven hos omsorgsnämndens målgrupp.

För att bättre möta det framtida digitaliserade samhället behövs ett effektivt och ändamålsenligt ledarskap. Chefer och tjänstepersoner på omsorgsförvaltningen har därför genomgått utbildning i digitalt ledarskap för att kunna använda digitaliseringens möjligheter.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Integrera IT utveckling och digitalisering i omsorgsnämndens verksamhet.	Policy för IT- utveckling och digitalisering, 2015.	Att personer med funktionsnedsättning och medarbetare kan nyttja digitaliseringens möjligheter.
Införa <i>Digitalt ledarskap</i> .	Policy för IT- utveckling och digitalisering, 2015.	Att bättre kunna möta det digitaliserade samhället och att verksamheter kan bedrivas samlat och effektivt.
Utveckla verksamhetsstyrning och verksamhetsuppföljning.	Program för kommunalt finansierad verksamhet, 2016.	Att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt samt att enskilda personer får sina behov tillgodosedda.

Uppdrag: Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen, samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet.

För att omsorgsnämndens resurser ska fördelas jämställt behövs jämställdhetsbudgetering. Syftet är att säkerställa att kommunal verksamhet når både män och kvinnor i enlighet med deras behov. Omsorgsnämndens budgetarbete ska därför bedrivas på ett sådant sätt att effekter och konsekvenser för jämställdheten finns med vid beslut om inriktning och fördelning av resurser.

Omsorgsnämnden kommer, utifrån en kommungemensam handlingsplan, fortsätta arbetet med att genomföra jämställdhetsanalyser utifrån könsuppdelad statistik.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Analys av jämställdhet inom personlig assistans med fokus på myndighetsutövning och verkställighet.	Deklarationen från Council of European Municipalities and Regions (CEMR) artikel 6, 9, 10.	Jämställd resursfördelning inom området. Motverkar stereotypa könsrollsmönster och diskriminering på grund av kön.
Säkerställa jämställda löner i samband med nylönesättning och löneöversyn.	Deklarationen från Council of European Municipalities and Regions (CEMR) artikel 6, 9, 10.	Jämställd resursfördelning för nämndens medarbetare.

Uppdrag: Genomföra könskonsekvensbeskrivningar i samband med kommande investeringar.

Kön är en övergripande och genomgående indelningsgrund, även när den kombineras med andra variabler som t.ex. ålder eller socioekonomiska faktorer. Skillnader i utfall för kvinnor och män kan vara tecken på ojämställdhet, men behöver inte vara det¹. Omsorgsnämnden strävar därför efter att utifrån välgrundade beslutsunderlag fatta jämställda beslut för att komma tillrätta med skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, som inte har sakliga skäl i kommande investeringar.

¹<https://skl.se/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamstalldhet/jamstalldhet/checklistajamstalldabeslut.5811.html> (2017-11-02)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Inför kommande investeringar säkerställa att könskonsekvensbeskrivning är genomförd.	Deklarationen från Council of European Municipalities and Regions (CEMR) artikel 6, 9, 10.	Jämställd resursfördelning inom området. Beslut som berör kvinnor och män, flickor och pojkar ska innehålla en beskrivning av vilka konsekvenser beslutet får för invånarna, exempelvis vid bemötande, service eller fördelning av resurser.

Uppdrag: Ta fram en långsiktig investeringsplan.

Omsorgsnämnden ska ta fram en plan där det framgår vilket år investeringar behövs och är möjliga att utföra. Prioritering och behov utgår från *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* samt nämndens *Plan för hållbart boende*. Omsorgsnämnden har för närvarande en investeringsbudget på 700 tkr.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Upprätta en långsiktig plan för investeringar utifrån nämndens investeringsbudget.		Att skapa kapacitet för att möta de behov som nämndens växande målgrupp har.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2

Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

För att möjliggöra att personer med funktionsnedsättning aktivt ska kunna delta i samhälls- och kulturlivet och ha en meningsfull fritid behövs jämlika och jämställda förutsättningar på alla nivåer och i alla skeden. För att nå detta finns det ett antal faktorer som särskilt bör uppmärksammas, bland annat tillgång till kollektivtrafik, mötesplatser, fysisk tillgänglighet till, mellan och i bostäder, trygghet i närmiljön, grönytors betydelse för hälsan samt stödjande miljöer för fysisk aktivitet.

Det innebär att det inte bara är utformandet av aktiviteten och den fysiska miljön som ska anpassas. Praktiska hinder behöver också avlägsnas såsom bristande anpassad information och särskilda anpassningar på plats, så att full delaktighet kan uppnås för personer med funktionsnedsättning.

Uppsala kommun ska år 2019 ha de strukturella förutsättningar som krävs för att möta den demografiska utvecklingen och de ökande välfärdsutmaningarna samtidigt som kvalitet och hållbarhet säkras. Inom omsorgsnämndens verksamheter sker aktiviteter för att uppmärksamma och underlätta innovativa metoder, bland annat utifrån Innovationsguiden. Nämnden deltar även i IT-projektet, *HVO 2019 (Hälsa, vård och omsorg)* där innovationsarbete ingår som en stor del för att möta framtidens behov. Innovation, ny teknik, utvecklade processer samt tillämpningsmöjligheter förändrar hur verksamheten kan bedrivas. Lösningar, som e-tjänster och digitala hjälpmedel, behövs för att komplettera medborgarnas behov av traditionella kommunala insatser samtidigt som livskvalitet och självständighet stärks och ohälsa förebyggs.

Uppdrag: Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer.

Omsorgsnämnden behöver stärka insatserna för att bygga upp mer kompetens och kapacitet för behovsdriven innovation. Detta görs genom utbildning i behovsdriven innovation till chefer och medarbetare och genom att bygga upp nätverk av resurspersoner i verksamheterna. Genom detta främjas en mottaglighet för införande och användning av ny teknik i verksamheterna.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Arbeta systematiskt med innovationer och världsfärdsteknologi.	Uppsala kommun Näringslivsprogram, 2016. Policy för IT-utveckling och digitalisering, 2015.	Att personer med funktionsnedsättning, genom innovationer och välfärdsteknologi, ska leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov. Ökad mottaglighet och kapacitet för behovsdriven innovation i nämndens verksamheter.
Bevara handlingar elektroniskt via införande av E-arkiv.	Arkivregler för Uppsala kommun, 2017.	Med hjälp av e-arkiv får medborgarna och kommunens verksamheter tillgång till lagrad information på ett rättssäkert och tillförlitligt sätt.

Uppdrag: Utifrån genomförd nollmätning stärka platsvarumärket Uppsala.

Omsorgsnämnden bidrar till att implementera platsvarumärket Uppsala. En plan för implementering av platsvarumärket kopplat till *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* är under framtagande. Syftet med planen är dels att göra både platsvarumärke och program kända, och dels att få en grund för vad som ska genomsyra och vägleda i bemötande, beslut och kommunikation.

Utbud av och tillgänglighet till kultur- och fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning är ett område som behöver belysas ytterligare för att stärka varumärkesplattformen. Enligt LSS ska kommunen verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för den som omfattas av lagen.

Omsorgsnämnden verkar för att personer med funktionsnedsättning ska ha samma möjligheter till en rik och bred fritid som övriga medborgare.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta delta i det kommunövergripande arbetet med att implementera och stärka platsvarumärket utifrån prioriterade områden i nollmätning.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016. Varumärkesplattform för platsvarumärket Uppsala, 2016.	Att funktionshinderperspektivet säkras i arbetet och nämndens målgrupps behov uppmärksammas.
Tillsammans med berörda nämnder utreda hur vi skapar en organisation för att möjliggöra en bra fritid för alla, i synnerhet för personer med funktionsnedsättning.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Ökad möjlighet till deltagande i det allmänna kultur- och fritidsutbudet. Varje individ har möjlighet att efter önskemål och förmåga använda det fritidsutbud som finns.

Uppdrag: Stärka krisberedskapen i kommunens alla verksamheter.

Vid allvarliga störningar krävs ofta ett snabbt och effektivt kommungemensamt agerande och ibland även omfattande extern samverkan. Utifrån kommunfullmäktiges *Ledningsplan inför och vid allvarliga störningar* beskrivs kommunens gemensamma hantering av allvarliga verksamhets- och samhällsstörningar, liksom hur det geografiska områdesansvaret med samordning av aktörer bedrivs.

Omsorgsnämnden ska säkerställa att nämndens verksamheter har en gemensam ledningsplan som tydligt förhåller sig till och utgår från den kommunövergripande planen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Framarbeta en nämndspecifik ledningsplan för hantering av störningar inom omsorgsnämndens ansvarsområde.	Ledningsplan inför och vid allvarlig störning, KF 2017.	Ökad beredskap för allvarliga verksamhets- och samhällsstörningar inom omsorgsnämndens verksamhet och ansvarsområde.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3

Uppsala stad och landsbygd ska växa smart och hållbart

Omsorgsnämnden tar ansvar för att personer kan få sina behov av omsorg, stöd och service tillgodosedda oavsett var de bor i kommunen. Särskilda boendeformer och hem för vård eller boende (HVB) finns exempelvis geografiskt utspridda i hela kommunen och en del ramupphandlade boenden i hela länet. En stor utmaning för omsorgsnämnden är att efterfrågan på bostäder i centrala Uppsala är större än efterfrågan på boenden utanför tätorten.

För att kunna bevara och skapa attraktiva boenden på landsbygden är det av vikt att infrastrukturen, så som kollektivtrafik, är anpassad för personer med funktionsnedsättning.

Det är även av vikt att förutsättningar skapas för att inhämta information digitalt. Därför bevakar omsorgsnämnden kommunens pågående arbete kring digitalisering, exempelvis möjligheten att erbjuda trådlöst publikt nätverk till medborgare inom Uppsala kommuns verksamheter.

Uppdrag: Utveckla Uppsala till en Smart stad där innovationer, digitalisering och miljö- och klimatdrivet arbete skapar möjligheter att möta samhällets utmaningar på ett effektivt och hållbart sätt.

Invånarnas behov, intressen och möjligheter ska styra utvecklingen inom innovationer och digitalisering. Digital information är exempel på tjänster som i högre grad behöver utformas för att möta behovet hos personer med funktionsnedsättning och därigenom möjliggöra ökad livskvalitet för målgruppen.

Inom ramen för projektet *HVO 2019* kommer brukarnas behov och perspektiv inhämtas i syfte att öka personer med funktionsnedsättnings möjlighet att nyttja digitaliseringens möjligheter.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Medverka i kommunledningskontorets initiativ gällande Smart stad.	Uppsala kommun Näringslivsprogram, KF 2016. Policy och strategiska plan för IT-utveckling och digitalisering i Uppsala kommun, KF 2015.	Att personer med funktionsnedsättning och medarbetare kan nyttja digitaliseringens möjligheter.
Fortsatt medverkan i det kommunövergripande strategiarbetet gällande extern webbnärvaro.	Policy och strategiska plan för IT-utveckling och digitalisering i Uppsala kommun, KF 2015.	Tillgänglig service och informativ webbplats för nämndernas målgrupp.

Kommunfullmäktiges uppdrag 3.1:

Utveckla Uppsala till en Smart stad där innovationer, digitalisering och miljö- och klimatdrivet arbete skapar möjligheter att möta samhällets utmaningar på ett effektivt och hållbart sätt.

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende har möjlighet till internetuppkoppling i det egna rummet/lägenheten, andel (%).	74	66 ²	Öka

² Avser alla kommuner i Sverige, ovägt medel år 2017.

Uppdrag: Utifrån den sociala kompassen fortsätta utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling.

Den sociala kompassen ger omsorgsnämnden en bild över de socioekonomiska förhållandena i kommunen och används som ett verktyg i planering av arbetet för att uppnå en hållbar boendesituation för personer med funktionsnedsättning.

Omsorgsnämnden har medverkat i kommunövergripande workshop för att ta fram ett planprogram för Gottsundaområdet med fokus på social hållbarhet. Omsorgsnämnden kommer vidare att samverka med kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden för att lyfta fram trygghetsfrågorna i stadsplanering och landsbygdsutveckling.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Ta hänsyn till resultatet av den sociala kompassen i omsorgsnämndens planering för att uppnå en hållbar boendesituation för personer med funktionsnedsättning.	Policy för Hållbar utveckling, KF 2017. Plan för hållbart boende, OSN 2018.	För att öka tryggheten för personer med funktionsnedsättning samt kunna möta trender, önskemål och utmaningar inom nämndens ansvarsområde. Ökade kunskaper om, och bättre beslutsunderlag för, vilka insatser/aktiviteter som nämnden bör prioritera och hur dessa bör fördelas geografiskt.
Bidra med och bevaka funktionshinderperspektivet i det kommunövergripande arbetet för att utveckla den samordnade planeringsprocessen.	Policy för Hållbar utveckling, KF 2017. Plan för hållbart boende, OSN 2018.	Att möjliggöra delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Uppdrag: Stärk arbetet med att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten.

Grundläggande för att motverka social oro är att skapa goda förutsättningar för barn, ungdomar och familjer. Tidiga och riktade åtgärder kan ge goda resultat, såväl vad det gäller utveckling av riskfyllda beteendemönster i tidig ålder som senare faktiskt kriminalitet. Genom ett förbyggande arbete kan således både individuella och samhällsekonomiska kostnader minskas.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samverka i det kommunövergripande arbetet för hållbar utveckling genom att bidra med och bevaka funktionshinderperspektivet.	Policy för Hållbar utveckling, KF 2017.	Genom att tidigt fånga upp barn och ungdomar, som riskerar att hamna i en normbrytande och destruktiv livssituation, kan ohälsa och social oro undvikas.

Uppdrag: Inom ramen för klimatprotokollet tillsammans med näringslivet, universiteten och organisationer utveckla arbetet för att nå klimatmålen fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050.

Omsorgsnämnden arbetar för att kunna nå målet om fossilbränslefri kommunal fordonspark 2020. För externa utförare är målet att fordonsparken ska vara fossilbränslefri eller klimatneutral till år 2023. Den största miljöpåverkan inom omsorgsnämndens verksamheter finns inom transporter till och från daglig verksamhet. För att omsorgsnämnden ska bidra till Uppsalas klimatprotokoll och måluppfyllelse, både på kort och på lång sikt, är därför omställningen av fordonsparken inom daglig verksamhet av största betydelse.

I avtal om upphandlade transporter ingår krav på att samtliga personbilar från 1 januari 2017 ska drivas med bränslen som utgörs av maximalt 80 procent fossila drivmedel.

I omsorgsnämndens verksamheter ska råvarorna så långt som möjligt vara närodlade och maten ekologisk. Under 2017 har omsorgsnämnden medverkat i kommunövergripande arbete för att kartlägga andelen inköpta ekologiska livsmedel. Resultatet visade att omsorgsnämndens verksamheter behöver bli bättre på att specificera andelen inköpta ekologiska livsmedel så att strategier kan utarbetas för att nå miljömålet hundra procent ekologiska livsmedel till 2023.

Cykel- och kollektiva transporter ska användas i så hög grad som möjligt, både i den egna verksamheten och i upphandlade verksamheter.

Omsorgsnämnden är delaktig i det kommunövergripande digitaliseringsarbetet för att nå klimatmålen, bland annat genom teknik som prövas för att möjliggöra resfria möten, bilpooler och annan effektivisering.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genom systematisk uppföljning säkerställa att andelen förnybar energi vid transporter successivt ökar för att nå klimatmålen för år 2023, med fokus på etappmål 3 i miljö- och klimatprogrammet.	Miljö- och klimatprogram, KF 2014.	Ökad andel fossilfria fordon och därmed minskad energianvändning inom transporter. Minskad förbrukning av fossila bränslen inom transporter.

Kommunfullmäktiges uppdrag 3.11

Inom ramen för klimatprotokollet tillsammans med näringslivet, universiteten och organisationer utveckla arbetet för att nå klimatmålen fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning
Följa andelen använd fossilfri drivmedelsanvändning (endast egenregi), (%).	34	35 ³	Öka

³ Avser omsorgsnämndens verksamheter (egen regi) 2016.

Uppdrag: Öka återanvändningen och återvinning genom förbättrade och enklare möjligheter för invånare att källsortera.

Omsorgsnämnden har ett miljömedvetet arbetssätt och en ansvarsfull resurshållning så att miljöbelastningen minskar. Delar av omsorgsnämndens ledningssystem är certifierat enligt miljöstandarden ISO 14001 och miljöfrågor är integrerade i ledningssystemet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Minska användandet av miljö- och hälsofarliga ämnen.	Miljö- och klimatprogram, KF 2014.	Ökad förståelse för vikten av att bidra till klimatmålet klimatpositivt 2050.
Fortsätta det kontinuerliga arbetet med att säkerställa god källsortering i gemensamma utrymmen för ökad återanvändning.	Renhållningsordning för Uppsala kommun 2014–2022, KF 2015.	Ökad återanvändning och mindre användning av engångsmaterial.
Fortsätta arbetet för en god resurshållning.	Renhållningsordning för Uppsala kommun 2014–2022, KF 2015.	Ökad återanvändning och mindre användning av engångsmaterial.

Uppdrag: Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande.

För att möjliggöra energieffektivisering inom omsorgsnämndens verksamheter är det av vikt att kunskap om detta finns. För att medvetandegöra uppsatta miljömål finns det inom nämndens verksamheter (egen regin) utbildade miljöombud som arbetar med att möjliggöra energieffektivisering. Stort fokus finns på innovativa lösningar och på att skapa brukardelaktighet i arbetet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta för att medvetandegöra uppsatta miljömål och möjliggöra energieffektivisering.	Miljö- och klimatprogram, KF 2014.	Ökat energisparande i nämndens verksamheter.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4

Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och bidra till samhällets utveckling. Det övergripande nationella målet för folkhälsoarbetet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. För att nå målet krävs att förutsättningarna för hälsan förbättras hos de grupper som är mest utsatt för ohälsa och dit hör många personer med funktionsnedsättning.

Hälsofrämjande och förebyggande insatser genom hela livet, även upp i höga åldrar, har positiva effekter på hälsan och livskvaliteten hos äldre personer. Inte bara fysisk aktivitet har betydelse utan också mental och social aktivitet.

Omsorgsnämnden värnar om de förebyggande insatser som finns idag för personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga bland annat genom *Anhörigcentrum*. De förebyggande insatserna har som utgångspunkt att se varje individs egna förmågor och att uppmuntra till aktiviteter och social samvaro. Omsorgsnämnden har en hälsofrämjande inriktning som bland annat innebär åtgärder på strukturell nivå t ex i form av stöd till idéburna organisationer, föreningar och samverkan med andra aktörer och nämnder.

Uppdrag: I samarbete med WHO:s nätverk utveckla en äldrevänlig stad.

Då antalet äldre brukare ökar inom nämndens målgrupper och Uppsala kommun står inför en generationsväxling inom de närmsta åren deltar omsorgsnämnden i projektet *Äldrevänlig stad*.

Under våren 2017 genomfördes sammanlagt 15 rundabordskonferenser där äldre kommunmedlemmar i 14 av kommunens delområden fick rösta och ge sin syn på Uppsalas äldrevänlighet utifrån åtta fokusområden baserade på WHO:s guide för äldrevänlighet.

Under 2018 fortsätter arbetet med att ta fram och implementera handlingsplanen för äldrevänlig stad med bl.a. konferenserna som underlag. Äldrenämndens samordnar framtagandet och implementeringen av handlingsplanen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Delta aktivt i framtagande av handlingsplan till <i>Äldrevänlig stad</i> och bidra med funktionshinderperspektivet.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att <i>Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning</i> och projektet <i>Äldrevänlig stad</i> interagerar med varandra.

Uppdrag: Inom ramen för äldrevänlig stad möjliggöra för civilsamhället att öka utbudet av aktiviteter för förätrad folkhälsa bland äldre.

Omsorgsnämnden inväntar äldrenämndens kartläggning och utvärdering av öppna förebyggande insatser. Resultatet kommer att ingå i framtagandet av handlingsplanen för äldrevänlig stad där omsorgsnämnden medverkar.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta samverka med berörda nämnder för en förbättrad folkhälsa bland äldre personer med funktionsnedsättning.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016. Idrott- och fritidspolitiska programmet, KF 2015.	Förbättrad hälsa bland äldre personer med funktionsnedsättning.

Uppdrag: Utifrån kartläggning av levnadsvillkor och hälsa fortsätta utvecklingen av främjande, förebyggande och tidiga insatser för barn och unga.

För att möjliggöra att barn och unga kan påverka sin egen situation och därmed få ökad delaktighet ska omsorgsnämnden arbeta för att bevara och fortsätta utveckla former och modeller för delaktighet och brukarinflytande. Genom att följa *Psykisk hälsa, Läns gemensam handlingsplan 2018*, *Verksamhetsplan Närvårdssamverkan Uppsala (NSU) 2018* samt handlingsplanen utifrån *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* kommer omsorgsnämnden möjliggöra och säkerställa dessa.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med Region Uppsala och berörda nämnder samordna insatser till familjer med barn med funktionsnedsättning.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016. NSU Verksamhetsplan 2018. Psykisk hälsa, Läns gemensam handlingsplan 2018.	Ett samordnat helhetsgrepp möjliggör att barn och unga har bättre förutsättningar att möta vuxenlivet.

Uppdrag: Genomföra ett kompetenslyft om barnrätt inom kommunen.

Omsorgsnämnden ska, utifrån att barnkonventionen blir lag 1 januari 2020, säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter genom att utveckla metoder och arbetsformer för att pröva barnets bästa och för att höra barn i beslutsprocesser.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Förbättra och utveckla arbetsmetoder utifrån att regeringen har för avsikt att göra Barnkonventionen till svensk lag, 1 januari 2020.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016. Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter 2017-2019.	För att möjliggöra att barn och unga med funktionsnedsättning kan påverka sin egen situation och få ökad delaktighet.
Genom utbildningsinsatser säkerställa medarbetares kompetens inom barnrätt.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016. Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter 2017-2019.	För att möjliggöra att barn och unga med funktionsnedsättning kan påverka sin egen situation och få ökad delaktighet. Rättssäkra myndighetsutövningen.

Nämndmål: Full delaktighet för personer med funktionsnedsättning ska genomsyra nämndens verksamhet.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning lyfter fram hur personer med funktionsnedsättning har rätt till respekt för sin fysiska och psykiska integritet samt för sitt privatliv. Konventionen understryker också rätten till en god sexuell hälsa och rätten att på samma sätt som andra ingå i personliga förbindelser, äktenskap, familj och föräldraskap.

Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning är framarbetat för att skapa förutsättningar för en ökad trygghet samt att upplevelsen av frihet, delaktighet och självbestämmande ska stärkas för personer med funktionsnedsättning. Detta gäller, precis som på andra områden i livet, även sexualitet och den sexuella hälsan. För att möjliggöra rätten till en god sexuell hälsa är det viktigt att personal, som ger personer med funktionsnedsättning stöd i sin vardag, vågar och har kompetensen att bemöta brukares frågor kring sex- och samlevnad på ett professionellt sätt och att de enskilda blir respekterade och lyssnade på.

Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning genomsyras och präglas av perspektiven barn, äldre och jämställdhet. Alla verksamheter inom omsorgsnämndens ansvarsområde ska vara brukarorienterade där brukarnas behov och intressen står i fokus för planering och utförande i verksamheterna. Omsorgsnämnden arbetar utifrån en framarbetad handlingsplan för att uppnå målen i programmet; - att möjliggöra en större tillgänglighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning.

För att ytterligare stärka möjligheten till delaktighet deltar omsorgsnämnden i projektet *Innovationsguiden*. Det är ett metodverktyg som är framarbetat i samarbete mellan socialdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) för att utveckla innovativa lösningar inom barn- och ungdomsområdet så att förmågan till delaktighet stärks.

Inom barn- och ungdomsområdet samarbetar nämnden även med Stockholm och Uppsala universitet i ett treårigt forskningsprojekt gällande delaktighet för flickor och unga kvinnor med funktionsnedsättning. Forskningen syftar till att ge kunskap som är av direkt nytta för det omgivande samhället.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Implementera strategier och utveckla arbetsätt för att stärka delaktighet för nämndens målgrupp oavsett funktionsförmåga, kön eller ålder.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	För att möjliggöra att personer med funktionsnedsättning kan påverka sin egen situation och få ökad delaktighet.
Framarbeta en handlingsplan för att möjliggöra att personer med funktionsnedsättning får stöd i att upprätthålla goda sociala relationer i livet.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att möjliggöra att personer med funktionsnedsättning får stöd i att upprätthålla goda sociala relationer.
Omsorgsnämnden ska förbättra processen för rekrytering av kontaktperson och kontaktfamilj.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Oberoende liv för personer med funktionsnedsättning samt få stöd i att upprätthålla sociala relationer. Minskad risk för sanktionsavgifter för ej verkställda beslut.
Utveckla samordnad individuell plan (SIP).	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016. NSU Verksamhetsplan 2018.	Ökad delaktighet. Alla som har behov av samordnad individuell planering har tillgång till det.

Nämndens mål 2 Full delaktighet för personer med funktionsnedsättning ska genomsyra nämndens verksamhet.			
Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning
Boende enl. LSS § 9.9 där den boende har möjlighet till en individuellt anpassad aktivitet per dag utanför bostaden, andel (%).	72	69 ⁴	20

⁴ Avser alla kommuner i Sverige, ovägt medel år 2017.

Nämndmål: Personer med funktionsnedsättning ska leva ett liv fritt från hot eller våld.

Att ha en funktionsnedsättning kan innebära en ökad sårbarhet och ett ökat beroende av andra personer. Många personer med funktionsnedsättning är beroende av andra personer för sin vardagstillvaro, för stöd och för närhet. I vissa fall är detta beroende mycket stort. Beroendet av andra personer kan också innebära en förstärkning av sårbarheten som funktionsnedsättning innebär. Detta kan öka risken för att utsättas för våld, inklusive upprepat våld, och även vara en omständighet som kan fördjupa konsekvenserna av att ha blivit utsatt. Funktionsnedsättning kan också försvåra för de utsatta att synliggöra våldet genom att berätta om och anmäla brott till polisen. Våld drabbar både unga och gamla oavsett kön. Kunskapen om våld mot personer med funktionsnedsättning är emellertid bristfällig⁵.

Omsorgsnämnden arbetar med att säkerställa att personer med funktionsnedsättning lever ett liv fritt från hot eller våld bland annat genom att utbildningsinsatser för medarbetare.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Säkerställa att kunskaper finns att förebygga, identifiera och agera vid förekomst av hot och våld för personer med funktionsnedsättning.	Handlingsplan 2017-2019 Främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism, 2017. Program våld och hedersrelaterat förtryck, KS 2016. Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer, KKK 2017.	Att hot och våld inte förekommer i nämndens verksamheter. Att nämndens medarbetare är trygga och väl förtrodda med tillvägagångssätt för att förhindra och agera i de fall hot- och/eller våld har uppstått.
Med stöd av socialförvaltningen erbjuda och fortbilda anställda inom socialpsykiatri och personlig assistans kring att identifiera och förebygga förekomst av våld i nära relationer, oavsett familjeband.	Program våld och hedersrelaterat förtryck, KS 2016. Handlingsplan Främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism 2017-2019. Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer, KKK 2017.	Att nämndens medarbetare är trygga och väl förtrodda med tillvägagångssätt för att förhindra och agera i de fall hot- och/eller våld har uppstått.

Nämndens mål 3 Personer med funktionsnedsättning ska inte utsättas för hot eller våld

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning
Boendeplatser enligt LSS § 9.9 där hot och våld mot brukare inte förekommit på boendet under de sex senaste månaderna, andel (%).	64	59 ⁶	Öka

⁵ Brottsförebyggande rådet, Våld mot personer med funktionshinder, https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800010148/1371914725775/2007_26_vald_mot_personer_mme_funktionshinder.pdf 2017-11-30.

⁶ Avser alla kommuner i Sverige, ovägt medel år 2017.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5

Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Omsorgsnämnden ansvarar för att utveckla och erbjuda boendeformer och arbete som motsvarar behoven inom målgruppen samt insatser i ordinärt boende. För att kunna tillgodose de behov som finns idag tillika de kommande behoven är det viktigt att omsorgsnämnden ständigt följer med i samhällsutvecklingen, så att insatser alltid svarar mot de faktiska behov som omsorgsnämndens målgrupp har.

Omsorgsnämnden upphandlar delar av sin verksamhet. Upphandlingarna möjliggör flera aktörer inom omsorgsnämndens ansvarsområde. Omsorgsnämndens avsikt är att mer än 50 procent av nämndens verksamhet inom särskilda boendeformer ska drivas i egen regi och har idag avtal med cirka 175 stycken företag.

Omsorgsnämnden ansvarar för verksamheter som bedriver daglig verksamhet, sysselsättnings- och arbetsrehabiliterande insatser för personer med funktionsnedsättning. Dessa bidrar till att den enskilde ska öka möjligheten att, utifrån ett långsiktigt perspektiv och utifrån sin förmåga, närma sig arbetsmarknaden, studier eller andra kompetenshöjande insatser. Sysselsättning i form av daglig verksamhet är en av de vanligaste LSS-insatserna i Uppsala kommun. Utöver daglig verksamhet finns sociala företag såsom Capella och Snidar inom området sysselsättning.

Nämndmål: Personer med funktionsnedsättning i Uppsala kommun ska ha en livs- och boendesituation där de kan växa, utvecklas och må bra utifrån individuella förutsättningar.

Omsorgsnämnden ska planera och sörja för att det finns tillgång till särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret att, utifrån nämndernas behov, anskaffa boenden genom förvärv, om- eller nybyggnation av fastigheter. Gällande boendeplanering är framförhållning och samverkan nyckelbegrepp. Detta för att personer med funktionsnedsättning ska erbjudas boende inom rimlig och lagstadgad tid, och för att omsorgsnämnden ska undvika sanktionsavgifter.

Omsorgsnämnden fokuserar på att skapa ett gemensamt förhållningssätt, en ekonomisk hållbarhet och en samsyn för att nå ett hållbart boende för personer med funktionsnedsättning. *Plan för hållbart boende* är ett av nämndens styrdokument, som stödjer nämnden att långsiktigt planera boenden och hantera boendefrågor i ett tio års perspektiv. Planen hanterar förebyggande åtgärder, boendeplanering, verkställighet och rörlighet inom nämndens boendebestånd. Rörligheten är ett led i att undvika ekonomiskt kostsamma lösningar.

Planen beskriver även inriktningen på omsorgsnämndens arbete med att utveckla nya boenden, hantera generationsväxlingen på boenden och för att motverka att nämnden får kostnader för tomhyror. I planen framgår även hur nämnden ska arbeta för att möjliggöra eget boende för målgruppen. I *Plan för hållbart boende* presenteras nämndens pågående projekt och planerade nybyggnationer under planperioden 2018-2020. *Plan för hållbart boende* revideras årligen i samband med årsbokslut.

Personer med funktionsnedsättning konkurrerar om bostäder på den öppna marknaden på lika villkor som övriga medborgare. Den generella bostadsbristen i Uppsala resulterar bland annat i att personer med funktionsnedsättning ansöker om bostad med särskild service fastän ett ordinärt boende med stödinsatser skulle vara mer optimalt ur den enskildes perspektiv. Bostadsbristen leder också till att personer inte kan flytta till en egen lägenhet exempelvis från föräldrahem eller annan boendeform. Det är därför viktigt med samverkan med andra nämnder och fastighetsbolag i Uppsala kommun.

Kommunens inrättande av matchningsfunktionen, som är ett samarbete mellan olika nämnder, har gett positiv effekt för personer med funktionsnedsättning då tillgång till fler bostäder lett till att beslut verkställs i högre utsträckning.

Inom bostad med särskild service för vuxna LSS samt socialpsykiatri SoL behöver nya boendeenheter skapas för att nämnden ska kunna möta behovet samt kunna verkställa beslut. Att nya lägenheter inrättas har även stor betydelse för nämndens barn- och ungdomar så att de personer som uppnår vuxen ålder kan flytta till rätt boendeform.

För att möta yngre dementa personers behov av särskilt boende startade omsorgsnämnden under 2017 ett nytt gruppboende för målgruppen inom personkrets 2, LSS. Boendet är anpassat för yngre dementas livsförutsättningar och hur det kan kombineras med behovet av att bo på särskilt boende.

Omsorgsnämnden planerar att tillskapa nya särskilda boendeformer under planperioden: ett serviceboende för personkrets 1, LSS (nio lägenheter), två gruppboenden för personkrets 1, LSS (sex lägenheter) samt ett barnboende (2 lägenheter) under andra kvartalet, 2018.

Omsorgsnämnden ska verka för att den enskilde ska få ett ökat inflytande genom att erbjuda möjlighet att välja mellan de lediga lägenheter som finns tillgängliga samt möjliggöra till delaktighet vid rekrytering av personal till särskilda boenden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samarbete med plan- och byggnadsnämnden se över nämndens boendebestand.	Plan för hållbart boende, OSN 2017.	Kvalitetssäkrad boendestandard för personer med funktionsnedsättning.
I samarbete med berörda nämnder planera för nya bostäder för särskild service och andra boendelösningar med eventuellt stöd eller anpassningar.	Plan för hållbart boende, OSN 2017.	Att säkerställa boende och rätt boendeform för personer med funktionsnedsättning, samt öka verkställighetsgrad.
Upprätta och utveckla boendeprocesskedjan.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att säkerställa boende och rätt boendeform för personer med funktionsnedsättning.
Säkerställa den enskildes rätt att välja boende och flytta genom att se över erbjudandeprocessen av bostad med särskild service.	Riktlinjer för bostadsförsörjning 2016-2019, KF 2016. Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Ökat inflytande för den enskilde i verkställighetsprocessen.
Verka för byggande av nya bostäder i samverkan med plan-och byggnadsnämnden.	Plan för hållbart boende, 2017.	Att säkerställa boende och rätt boendeform för personer med funktionsnedsättning.

Nämndens mål 5 Personer med funktionsnedsättning i Uppsala kommun ska ha en livs- och boendesituation där de kan växa, utvecklas och må bra utifrån individuella förutsättningar.

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning
Utredningstid i antal dagar från ansökan till beslut om LSS-insats (alla insatser), medelvärde (antal).	54	44 ⁷	Minska

⁷ Avser alla kommuner i Sverige, ovägt medel år 2017.

Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enligt LSS § 9.9, medelvärde (totalt).	431	142 ⁸	Minska
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende kan ta emot gäster alla kvällar efter kl. 21.00, andel (%).	97	99 ⁹	Öka
Enheter enl. LSS § 9.9 där det är möjligt att bli sambo, andel (%).	67	83 ¹⁰	Öka
Personer som arbetar inom daglig verksamhet enligt LSS, som har sysselsättning på eller kopplad till ordinarie arbetsmarknaden, andel (%).	53	55	Bibehålla
Personer som avslutar sitt beslut daglig verksamhet och övergår till anställning på öppna arbetsmarknaden, antal.	-	13	Öka

Uppdrag: Genom ökad samordning förkorta den tid det tar för nyanlända att få egen försörjning.

Nyanlända med funktionsnedsättning och/eller trauma ska säkerställas samma möjligheter till integrering som övriga medborgare.

Omsorgsnämnden medverkar i det kommunövergripande projektet Agata där syfte är ökad samordning, systematisering och förenkling av arbetet med målgrupperna.

Omsorgsnämnden samverkar även med arbetsmarknadsnämnden vid de tillfällen nyanlända med funktionsnedsättning behöver stödinsatser. Ett pilotprojekt är startat och fokus inledningsvis kommer att vara ekonomiskt bistånd, stöd och hjälp i boendet, tomhyror samt varaktig vård.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Kvalitetssäkra processer för att söka statlig ersättning för nyanlända personer med funktionsnedsättning.		Att omsorgsnämnden erhåller statlig ersättning för nyanlända personer med funktionsnedsättning.
Fortsätta samverka med övriga nämnder för att möjliggöra för nyanlända personer att få egen försörjning.		Att nyanlända personer med funktionsnedsättning klarar egen försörjning.

Uppdrag: Öka andelen ungdomar som arbetar eller studerar.

Omsorgsnämnden ska verka för personer med funktionsnedsättning ges likvärdig tillgång till alla utbildningsnivåer och möjlighet till livslångt lärande, samt att utbildningsmiljöer är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning. Ett socialt investeringsprojekt (*Samverkan kring skolnärvaro*) mellan socialnämnden, utbildningsnämnden och omsorgsnämnden, är pågående då skolnärvaro är en gemensam angelägenhet som kräver samverkan mellan berörda verksamheter. Nämnderna har inom ramen för projektet anställt tre barn- och ungdomskoordinatorer. Dessa har i uppgift att se till att rätt insatser kopplas på i ett tidigt skede, att stödet är samordnat samt att stödet utgår från barnets behov och bygger på hög delaktighet från barn/vårdnadshavare.

En ledningsgrupp för samverkan på strategisk nivå med representanter har utsetts från de olika förvaltningarna. Denna fungerar som styrgrupp för projektet men ska även se till att en struktur för samordnade skolplaner upprättas, att centrala skolnärvarorutiner upprättas samt att kompetens-

⁸ Avser alla kommuner i Sverige, ovägt medel år 2017.

⁹ Avser alla kommuner i Sverige, ovägt medel år 2017.

¹⁰ Avser alla kommuner i Sverige, ovägt medel år 2017.

satsningar görs. Målet med samtliga åtgärder (koordinatorer, ledningsgrupp, skolplaner, rutiner och kompetenssatsningar) är att få elever att återgå till sina studier.

För att stärka ungdomar mot ökad självständighet, delaktighet och öka deras möjlighet att få arbete och egen försörjning samverkar omsorgsnämnden med andra nämnder och huvudmän fram en gemensam riktning kring frågor som rör sysselsättning.

Omsorgsnämnden ska under 2018 tillsammans med arbetsmarknadsnämnden, starta en förrehabiliterande verksamhet för att öka möjligheten till arbete eller studier för unga personer (19-29 år) som har aktivitetsersättning, *Glappet*.

För att ge goda förutsättningar för ungdomar att klara arbete eller studier undersöks möjligheten att anpassa *Vård- och stödsamordning* (VOSS) för unga inom NSU.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla och implementera arbetsmetod i Projekt- <i>Samverkan kring skolnärvaro</i> .	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att elever med hög eller långvarig frånvaro kan återuppta/återgå till studier.
Inom ramen för <i>Glappet</i> samverka med arbetsmarknadsnämnden gällande förrehabiliterande insatser för ungdomar som uppbär aktivitetsersättning.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Ökad förutsättning till arbete eller studier för ungdomar med funktionsnedsättning.
Arbeta enligt projektplan för att anpassa <i>Vård- och stödsamordning</i> (VOSS) till unga.	NSU Verksamhetsplan 2018.	Ökad förutsättning till att klara arbete och studier för ungdomar med funktionsnedsättning.
Fortsatt samverkan mellan omsorgsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Uppsala, via LOKUS.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Öka möjligheten till sysselsättning för unga personer (19-29 år), som har aktivitetsersättning.

Uppdrag: Utifrån strukturella hinder, behov av stöd och samordning samt strategiska utvecklingsområden utveckla stödet till sociala företag.

Omsorgsnämnden kommer att fortsätta bidra med ekonomiskt stöd till den ideella sektorn (föreningar/organisationer av idéburen karaktär, trossamfund och sociala företag) för att möjliggöra att fler arbetstillfällen skapas för personer med funktionsnedsättning.

Ytterligare ett sätt att utveckla stöd och samverkan mellan omsorgsnämnden och sociala företag är genom idéburet offentligt partnerskap (IOP). IOP är en nationell modell för samverkan mellan en offentlig instans och ideella organisationer. Mellan parterna tecknas ett avtal som reglerar hur de ska bidra till lösningen och hur gemensam styrning, lärande och utveckling av verksamheten ska ske.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Delta aktivt i det kommungemensamma arbetet med att utveckla formerna för hur kommunen stödjer och samverkar med arbetsintegrerande sociala företag.	Riktlinje för stöd till sociala företag, KF 2016.	Personer med funktionsnedsättning integreras i samhället och arbetslivet.
Undersöka möjligheten till upphandling med social hänsyn och reserverade kontrakt gällande sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning.	Riktlinje för stöd till sociala företag, KF 2016.	För att stödja social och yrkesmässig integration av personer som på grund av psykisk funktionsnedsättning har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Uppdrag: Fler ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få erfarenheter, kontakter och nätverk inför kommande yrkesliv.

För att attrahera morgondagens medarbetare behöver kommunen öppna upp fler vägar in till många yrkesområden. En samverkan sker mellan omsorgsnämnden, skolan, vuxen- och arbetsmarknadsutbildningar, universiteten och näringslivet för att säkerställa en väl fungerande och långsiktig kompetensförsörjning.

Ungdomar med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga kan ha svårt att finna feriearbete på egen hand. Omsorgsnämnden arbetar i kommunövergripande samverkan för att alla sökanden som är intresserade av anställning, praktik eller någon annan form av professionell relation till Uppsala kommun ska ha en positiv upplevelse av mötet, oavsett om det leder till en faktisk relation eller inte.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Öka beredskapen och kapaciteten för att ta emot fler feriearbetande ungdomar inom omsorgsnämndens verksamheter.		Fler ungdomar erbjuds feriearbete. Förbättrad kompetensförsörjning på medellång och lång sikt.
Undersöka möjligheten för ungdomar inom särskolan att feriearbeta inom daglig verksamhet.		Fler ungdomar erbjuds feriearbete.

Uppdrag: Kommunen ska genom extratjänster och traineejobb, exempelvis med gröna jobb, möjliggöra för nyanlända och personer långt från arbetsmarknaden att etablera sig i arbetslivet.

Regeringen har en bred jobbagenda för att nå målet om lägst arbetslöshet i EU år 2020. En viktig del i detta är en aktiv arbetsmarknadspolitik. Extratjänster är ett verktyg som kan ge både nyanlända och långtidsarbetslösa en väg in på arbetsmarknaden. Syftet med extratjänst är att den anställda genom anställningen ska komma närmare den reguljära arbetsmarknaden och anställs av Arbetsmarknadsförvaltningen i Uppsala kommun. Omsorgsnämnden kommer, tillsammans med berörda nämnder, att arbeta för att personer långt från arbetsmarknaden kan etablera sig i arbetslivet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta samverkan med övriga nämnder för att möjliggöra för personer långt från arbetsmarknaden och nyanlända att etablera sig i arbetslivet.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att fler personer med funktionsnedsättning kan erhålla arbete eller sysselsättning.

Uppdrag: I större utsträckning använda kommunens egna sysselsättnings- och arbetsmarknadsverksamheter för intern service.

Omsorgsnämnden ansvarar för verksamheter som bedriver daglig verksamhet. Dessa bidrar till att den enskilde ska öka möjligheten att, utifrån ett långsiktigt perspektiv och utifrån sin förmåga, närma sig arbetsmarknaden eller studier.

Daglig verksamhet erbjuder arbetsuppgifter inom olika verksamheter för personer med funktionsnedsättning. Målet är att ge en intressant, meningsfull och utvecklande sysselsättning. För att möjliggöra att personer på daglig verksamhet på sikt ska etablera sig i arbetslivet arbetar nämnden också med att utveckla innovativa lösningar inom daglig verksamhet.

Omsorgsnämnden ska möjliggöra för andra delar av kommunens verksamhet att ha vetskap om vilka tjänster som daglig verksamhet erbjuder.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla befintliga och möjliggöra för nya innovativa dagliga verksamheter.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att fler personer med funktionsnedsättning erhåller en meningsfull sysselsättning.
Informera om vilken service kommunens dagliga verksamheter kan erbjuda Uppsala kommun.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Ökat användande av kommunens egna sysselsättningsverksamheter.

Uppdrag: Ta fram en strategisk lokalförsörjningsplan för vård och omsorg.

Personer med funktionsnedsättning konkurrerar om bostäder på den öppna marknaden på lika villkor som övriga medborgare. Den generella bostadsbristen i Uppsala resulterar bland annat till att personer med funktionsnedsättning ansöker om bostad med särskild service fastän ett ordinärt boende med stödinsatser skulle vara mer optimalt ur den enskildes perspektiv. Bostadsbristen leder till att personer inte kan flytta till en egen lägenhet exempelvis från föräldrahem eller annan boendeform. Det är därför viktigt med samverkan med andra nämnder och fastighetsbolag i Uppsala kommun.

För att ta fram en strategisk lokalförsörjningsplan behövs kontinuerliga analyser så att en utveckling av särskilda boendeformer kan planeras och justeras utifrån nya behov som uppkommit.

Omsorgsnämnden ska verka för en ökad rörlighet mellan de olika boendeformerna så att den enskildes behov blir tillgodosett. Rörligheten är också ett led i att undvika ekonomiskt kostsamma lösningar.

Omsorgsnämnden ska verka för att den enskilde ska få ett ökat inflytande genom att erbjuda möjlighet att välja mellan de lediga lägenheter som finns tillgängliga. Nämnden arbetar kontinuerligt på hur denna lösning kan genomföras utifrån den brist på bostäder som finns i dag.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samverka med plan- och byggnadsnämnden för att aktivt medverka i processen av planering av nya bostadsområden.	Plan för hållbart boende, OSN 2018.	Fler bostäder med särskild service planeras och byggs.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6

Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande

Omsorgsnämnden bidrar till måluppfyllelse i samarbetet med andra nämnder för att möjliggöra att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska nå målen i läroplanen samt för att hjälpa barn med problematisk skolfrånvaro att återgå till sina studier.

Omsorgsnämnden kommer fortsätta verka för att ungdomar med funktionsnedsättning kan garanteras en trygg situation före och efter skoltid och att deras föräldrar har möjlighet att delta i arbetslivet.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7

I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov

Målsättningen med lagstiftningarna LSS och SoL är att utjämna skillnader i levnadsvillkor och att främja aktivt deltagande i samhällslivet. Målet är att personer med funktionsnedsättning får möjlighet att leva ett liv som andra. Nämndens insatser enligt dessa lagstiftningar ska hålla en god kvalitet.

Lagändringar förväntas de kommande åren inom *Socialtjänstlagen (SoL)* och *Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)*. En särskild utredare är tillsatt av regeringen för att se över assistansersättningen i socialförsäkringsbalken, och delar av LSS. Syftet med uppdraget är att skapa en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans och att få till stånd mer ändamålsenliga insatser i LSS samt att lagstiftningen ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Uppdraget gällande LSS ska vara redovisat i oktober 2018 och gällande SoL december 2018.

Kommunfullmäktige beslutade 2016 om ett funktionshinderpolitiskt program, *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Programmet används för att förbättra och utveckla delaktighet och tillgänglighet i kommunen för ökad trygghet och självständighet. Kvinnor, barn och äldre är särskilt utsatta grupper, vilket konstateras och erkänns i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Därför ska perspektiven kring barn, äldre och jämställdhet särskilt präglade och genomsyra omsorgsnämndens funktionshinderpolitiska arbete.

En nära samverkan med Region Uppsala är i flera avseenden en förutsättning för att personer med funktionsnedsättning får kvalificerade insatser. Tillsammans med Region Uppsala fortsätter nämnden sin satsning genom Närvårdssamverkan Uppsala (NSU) för att kunna erbjuda samordnade insatser inom hälso- och sjukvård och social omsorg. Genom samarbetet tydliggörs även huvudmännens olika ansvarsområden.

Uppsala kommun har det yttersta ansvaret för att kommuninnevånarnas hjälpbehov tillgodoses. Sedan assistansersättningen infördes 1994 har kriterierna för rätten till ersättningen förtydligats genom bland annat domar i Högsta förvaltningsdomstolen (HFD). Därför påverkas kommunen av Försäkringskassans ställningstagande och rättspraxis, nu senast gällande den tillfälliga lagändringen med innebörd att Försäkringskassan inte ska göra tvåårsomprovningar.

Allt fler personer bedöms av Försäkringskassan ha ett behov av assistansersättning för sina grundläggande behov under 20 timmar per vecka, vilket gör att personlig assistans enligt LSS beviljad av nämnden ökar och därmed kostnaderna. Även Försäkringskassans numera långa handläggningstider påverkar kostnaderna eftersom nämnden måste bekosta assistans i avvaktan på beslut och i vissa fall, t.ex. om personen avlider, inte får ersättning retroaktivt.

Omsorgsnämnden ska aktivt bevaka Försäkringskassans åtgärder, ställningstagande och rättspraxis för att utarbeta strategier, dels utifrån brukar- och medarbetarperspektiv och också utifrån ett ekonomiskt perspektiv.

Omsorgsnämnden ska under planperioden vidareutveckla olika modeller och forum för att öka brukarinflytandet. Enligt programmet *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* har en brukarombudsman tillsatts under 2017.

Uppdrag: Utred villkor samt finansiering för, möjliga partnerskap och tillgänglighet till anpassad friskvård.

Personer med funktionsnedsättning har genomgående en sämre livssituation än övriga befolkningen vad gäller faktorer som har betydelse för hälsan, vilket leder till att det är dem som är mest utsatta för ohälsa.

Omsorgsnämnden vill, i samverkan med andra nämnder och huvudmän, vidareutveckla och stärka arbetet med hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter som kan ge ett hälsosamt liv för personer med funktionsnedsättning.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Omsorgsnämnden ska fortsätta satsningar för att kunna tillgodose nämndens målgrupps behov av t.ex. kultur- och fritidsaktiviteter, som främjar ett hälsosamt liv, bland annat genom Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP).	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016. Riktlinje för idéburet partnerskap (IOP), KS 2016.	Hälsosamt liv för personer med funktionsnedsättning.
Fortsätta samverka med Region Uppsala och berörda nämnder gällande tillgänglighet till anpassad friskvård.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016. Idrott- och fritidspolitiska programmet, KF 2015.	Tillgänglig information om och ökat utbud av friskvård och anpassad friskvård för personer med funktionsnedsättning.

Uppdrag: Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven.

Omsorgsnämnden har fördjupat sig i *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* och de prioriterade målen, så att programmet genomsyrar nämndens arbete. Omsorgsnämnden har vidareutvecklat olika modeller och forum för att öka brukarinflytandet utifrån kommungemensam handlingsplan.

Nämnden driver ett projekt för utveckling av boendestödet. Syftet med projektet är att i samverkan mellan utförare (egen regi) och myndighet utveckla metoder och arbetssätt för att öka kvaliteten inom socialpsykiatrins boendestöd så att det stämmer väl överens med brukarnas behov och präglas av hög brukardelaktighet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta att utveckla arbetet med brukarråd.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att brukarnas värderingar, synpunkter och kunskaper i olika frågor synliggörs och att i samverkan utveckla kvaliteten inom omsorgsnämndens verksamhet.
Fortsätta att utveckla arbetet med delaktighetsslingor.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att brukarnas värderingar, synpunkter och kunskaper i olika frågor synliggörs och att i samverkan utveckla kvaliteten inom omsorgsnämndens verksamhet.
Analysera utfallet av genomförd nationell brukarundersökning, samt	Program för full delaktighet för personer med	Ökad kunskap om personer med funktionsnedsättning och möjlighet till

genomföra brukarundersökning inom nya områden.	funktionsnedsättning, KF 2016.	nationella jämförelser.
Genom pågående projekt fortsätta utveckla insatsen boendestöd.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Ökad kvalitet och delaktighet inom socialpsykiatrins insats boendestöd.
Erbjuda unga med komplicerad problematik vård- och stödsamordning (VOSS) som är anpassad till målgruppen.	NSU Verksamhetsplan 2018.	Unga personer med psykiska funktionsnedsättningar har väl fungerande vardag och goda förutsättningar för studier/arbete/sysselsättning.
Utveckla delaktighet för funktionsnedsatta barn och ungdomar i syfte att bidra till att verksamheten anpassats till deras behov.	NSU Verksamhetsplan 2018.	Att det finns god förståelse för, och lyhörddhet inför, brukarnas behov och insikterna tas tillvara för utveckling på alla nivåer.

Kommunfullmäktiges uppdrag 7.2

Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven.

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning
Antal genomförda delaktighetsslingor, andel per år (st).	20	3	Bibeålla

Uppdrag: Vidareutveckla samverkan och de befintliga resurser som finns för personer med social problematik för att nå bättre effekt.

För att säkerställa att barn och ungdomar har en god framtidstro och förutsättningar för att klara sig senare i livet, oavsett bakgrund finns inom *NSU* och *Psykisk hälsa, Läns gemensam handlingsplan 2018* stöd och samordning runt barn och ungdomar.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samverkansstrukturer och dess processer ska vara väl kända och tydliga.	NSU Verksamhetsplan 2018.	En välfungerande samverkan på lokal nivå med tydlig ledning, styrning och organisation.
Utveckla stöd och samordning runt barn och ungdomar med sammansatt psykiatrisk och social beteendeproblematik, <i>Intensiv familjebehandling</i> (IFB).	NSU Verksamhetsplan 2018. Psykisk hälsa, Läns gemensam handlingsplan 2018.	Närvaro i skolan ökar, placeringar minskar och stöd till föräldrar utvecklas.

Uppdrag: Utveckla det förbyggande arbetet för psykisk hälsa.

Regeringen och Sveriges kommuner och landsting (SKL) har beslutat om en överenskommelse för att förbättra den psykiska hälsan. Syftet med överenskommelsen är att fortsätta skapa förutsättningar för ett långsiktigt arbete på området psykisk hälsa med ett gemensamt ansvarstagande från berörda aktörer.

Utifrån detta har en läns gemensam handlingsplan framarbetats, *Psykisk hälsa, Läns gemensam handlingsplan 2018*.

Inom ramen för den länsgemensamma handlingsplanen arbetar nämnden för att främja psykisk hälsa, förebygga ohälsa och tillgängliggöra högkvalitativa, kostnadseffektiva insatser till de som behöver vård och stöd.

Inom ramen av NSU hanteras frågor om psykisk hälsa gällande barn, unga och vuxna som behöver stöd för att få sina behov tillgodosedda genom samverkan inom och mellan olika huvudmän.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsatt implementering av Vård- och stödsamordning (VOSS) inom Uppsala kommun och Region Uppsala.	Psykisk hälsa, Länsgemensam handlingsplan 2018.	Att brukare med funktionsnedsättning på grund av psykisk ohälsa och behov av utökad samverkan får riktade insatser.
Utbildningar i <i>Första hjälpen psykisk hälsa för unga, vuxna och äldre</i> genomförs där verksamheterna ser ett behov av det.	Psykisk hälsa, Länsgemensam handlingsplan 2018. NSU Verksamhetsplan 2018.	Ökad kunskap och förståelse för att bättre möta personer med psykisk ohälsa.
Berörda medarbetare har relevant kunskap om suicidprevention.	NSU Verksamhetsplan 2018.	Förhöjd suicidrisk identifieras tidigt. Rätt hjälp i rätt tid erbjuds personer med suicidrisk.
Utifrån utvecklingsområden påbörja arbetet att ta fram en gemensam handlingsplan för suicidprevention.	NSU Verksamhetsplan 2018.	Förhöjd suicidrisk identifieras tidigt. Rätt hjälp i rätt tid erbjuds personer med suicidrisk.

Uppdrag: Stärka insatserna för att förebygga och behandla drog- och spelmissbruk.

Psykisk sjukdom är vanligt bland personer med missbruk och beroende. I Socialstyrelsens *Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende*¹¹ är samsjuklighet och behandling av ungdomar med alkohol- och narkotikaproblem områden som bedöms vara särskilt viktiga för hälso- och sjukvården och socialtjänsten ur ett styr- och ledningsperspektiv.

Med samsjuklighet menas att en person samtidigt uppfyller diagnostiska kriterier för missbruk eller beroende och för någon annan form av psykisk störning. Det är därför viktigt att samsjuklighet uppmärksammas och att personer, vuxna och ungdomar, med samsjuklighet får hjälp med båda tillstånden samtidigt. För att uppnå detta samverkar omsorgsnämnden med olika nämnder och huvudmän.

Omsorgsnämnden fortsätter arbetet med samordnade insatser inom NSU gällande unga med riskbruk/missbruk och psykisk ohälsa.

Omsorgsnämnden ska även, med fokus på samsjuklighet, fortsätta samverkan kring missbruk och beroendevård i arbetet *Riktlinjer inom missbruks- och beroendevården (RIM)*. Arbetet utgår från Socialstyrelsens nationella riktlinjer och en regional handlingsplan är framarbetad i syfte att förbättra missbruks- och beroendevården.

¹¹ Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende - Stöd för styrning och ledning, 2015, Artikelnummer: 2015-4-22015

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Delta i revidering av den länsgemensamma överenskommelsen samt delta i framtagandet av den lokala överenskommelsen gällande riskbruk, missbruk och beroende för hälso- och sjukvården och socialtjänsten (RIM).	Psykisk hälsa, Länsgemensam handlingsplan 2018. NSU Verksamhetsplan 2018.	Ökad kunskap och samordnat stöd kring personer med riskbruk, missbruk och/eller beroende.
Stärka samarbetet med socialnämnden kring drogfrågor i form av kompetensutveckling för personal och information till brukare.	Psykisk hälsa, Länsgemensam handlingsplan 2018.	Stärkt stöd för personer med riskbruk, missbruk och/eller beroende.

Uppdrag: Säkra en jämställd biståndsbedömning

Omsorgsnämnden ska verka för att uppnå ett jämställt arbete inom omsorgsnämndens verksamheter. Det vill säga att jämställdhetsperspektiv ska finnas med i alla politik- och verksamhetsområden, samt i alla led i beslutsfattande, planering och utförande.

Omsorgsnämndens pågående arbete med jämställdhetsanalys, för att uppfylla målen gällande *EU:s deklaration för jämställdhet mellan kvinnor och män på regional nivå* (CEMR), kommer att fortsätta under planperioden. Syftet med jämställdhetsanalyser och säkerställande av en jämställd myndighetsutövning är att bekämpa stereotypa könsrollsmönster och motverka diskriminering.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta utveckla myndighetsutövningen så att den blir rättssäker ur ett jämställdhetsperspektiv. Kompetensutveckling för nyanställda biståndshandläggare.	Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) artikel 11.	Att tillhandahålla omvårdnad, service och tjänster som kännetecknas av hög kvalitet, jämställdhet och effektivitet.
Implementera Socialstyrelsens modell Individens behov i centrum (IBIC).	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016	Utifrån ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt stärka individens delaktighet i utredning, planering och genomförande av insats samt i uppföljning av beslutad insats. Rättssäker myndighetsutövning.

Uppdrag: Skapa trygg och säker hemgång för utskrivningsklara i samarbete med Region Uppsala.

Omsorgsnämnden samverkar med Region Uppsala för att effektivisera och förbättra patientsäkerheten till medborgarna i vårt län. Samarbete sker bland annat utifrån ny lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

Ett projekt pågår mellan i samarbete mellan omsorgsnämnden, äldrenämnden och Region Uppsala så att patienter som inte längre har behov av den slutna vårdens resurser så snart som möjligt ska kunna lämna slutenvården på ett tryggt sätt. Projektet omfattar två olika delar: arbetsmodell *Trygg*

utskrivning och arbetsmodell *Trygg hemgång*. Länsövergripande och lokala styrgrupper finns och projektplaner är framarbetade för införandet av arbetsmodellen.

Den nya arbetsmodellen ska bidra till ökad trygghet i den egna bostaden, minska behov av omfattande insatser och korttidsvård samt motverka återinläggningar i slutenvården. I samband med framtagande av arbetsmodell för en *Trygg hemgång* ska rutiner för planering för utskrivning från slutenvård ses över.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utifrån framtagen projektplan anpassa vårdprocessen i enlighet med lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i samverkan med Region Uppsala.	NSU verksamhetsplan 2018. Projekt <i>Trygg utskrivning och hemgång från slutenvård för person med behov av hemvårdsinsats</i> , 2017.	Patientsäkerhet och trygghet för den enskilde ökar genom bättre planering och samordning mellan huvudmän.
I samverkan med Region Uppsala arbeta för att nå målet <i>God och nära vård</i> .	NSU verksamhetsplan 2018.	Att det finns en gemensam målbild för arbetet med omställningen till en nära vård; en ny första linjens hälso- och sjukvård i samspel med sjukhusvård, primärvård och kommunala insatser i ett nätverk utgående från individens behov, skapande en fungerande helhet.

Uppdrag: I samverkan med Region Uppsala utveckla och förstärka tidiga insatser mot psykisk ohälsa hos barn och unga.

Samverkan mellan Region Uppsala och omsorgsnämnden pågår i flera avseenden genom NSU för att erbjuda samordnade insatser inom hälso- och sjukvård och social omsorg. I den lokala handlingsplanen har familjeperspektivet belysts. I arbete inom NSU har intervjuer, i gruppssamtal, ägt rum med stöd av *Innovationsguiden* för att undersöka om barn och ungdomars upplevelser har tillvaratagits.

För att ge goda förutsättningar till ungdomar så att de klarar arbete eller studier undersöks möjligheten till att anpassa *Vård- och stödsamordning (VOSS)* till unga.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Delta i framtagandet av regional rutin kring barn/elever med förmodad neuropsykiatrisk eller annan allvarlig psykiatrisk problematik inom ramen av NSU.	NSU Verksamhetsplan 2018.	Att barn och ungdomar har en god framtidstro och förutsättningar för att klara sig senare i livet, oavsett bakgrund.
Kompetensutveckla medarbetare inom HBTQ-frågor, vilket bidrar till ett normkritiskt förhållningssätt.	Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN) artikel 10. Psykisk hälsa, LänsGemensam handlingsplan 2018.	Unga personer inom HBTQ-gruppen får ett bra bemötande och insatser på samma villkor som andra unga.

Uppdrag: Utveckla samverkan med Region Uppsala och polismyndigheten kring barn och ungdomar med missbruksproblem.

Omsorgsnämnden har i flera forum en aktiv samverkan och dialog, på både politisk och på tjänstemannanivå, kring barn och ungdomar med missbruksproblem. Dialog och samverkan sker inom Psykisk hälsa, NSU, RIM, Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO), d.v.s. inom kommunen, mellan länets kommuner och Region Uppsala.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Tillsammans med övriga berörda nämnder skapa fungerande rutiner med polismyndigheten.		Ökad kunskap och samordnat stöd kring barn och ungdomar med missbruksproblematik.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8

Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället

Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället. Det handlar om att skapa ett tryggt och inkluderande samhälle, att minska ojämlikheten och att skapa förutsättningar för god samverkan mellan kommunen och civilsamhället.

Omsorgsnämnden arbetar med metoder, modeller och forum för öka delaktighet, stärka inflytande och därmed möjliggöra större egenmakt för den enskilde. Nämnden har för närvarande flera forum för delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning. Nämndens ambition är att dessa samarbetsforum ska bidra till verksamhetsutveckling så att det stöd och insatser nämnden erbjuder bättre motsvarar de behov som personer med funktionsnedsättning har.

Uppdrag: Tillämpa modellen för medborgardialog och demokratiutveckling, i enlighet med SKL:s delaktighetstrappa.

Omsorgsnämnden möjliggör att Uppsalas medborgare, näringslivet och organisationer är delaktiga i nämndens verksamheter. En hållbar samhällsutveckling kräver att medborgarna är såväl faktiskt delaktiga som att de känner sig delaktiga.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta utvecklingen av dialog med medborgare, företag och föreningar.	Riktlinje för medborgardialoger, KS 2017	Att medborgarnas värderingar, synpunkter och kunskaper i olika frågor synliggörs och att i samverkan utveckla kvaliteten inom omsorgsnämndens verksamhet. Att få och ge information om omsorgsnämndens verksamhet.
Vidareutveckla metoder för inhämtande av den enskildes upplevelse av sin vård- och omsorg.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	Att medborgarnas värderingar, synpunkter och kunskaper i olika frågor synliggörs och att i samverkan utveckla kvaliteten inom omsorgsnämndens verksamhet. Ökad kunskap om personer med funktionsnedsättning och möjlighet till nationella jämförelser.
I samverkan med andra nämnder och bolag, uppmärksamma och föra in den funktionshinderpolitiska ambitionen.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016.	För att förbättra och utveckla delaktighet och tillgänglighet i Uppsala kommun.

Uppdrag: Utifrån framtagna handlingsplan stärka kommunens engagemang för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism.

Kommunstyrelsen antog under 2017 en kommunövergripande handlingsplan *Främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism*. Arbetet med att säkerställa respekten för mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism inbegriper alla kommunens verksamhetsområden.

Omsorgsnämnden har deltagit i ett kommunövergripande arbete som påbörjats i dialog med forskare från *Centrum för mångvetenskaplig forskning om rasism (CEMFOR)* och *Mångkulturellt*

Centrum (MKC). Syftet är att identifiera nyckeltal och indikatorer för att följa utvecklingen när det gäller diskriminering för olika grupper över tid.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Delta i och bidra med funktionshinderperspektivet i det kommunövergripande arbetet för att hitta ett adekvat angreppssätt för att motverka diskriminering och rasism.	Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter 2017-2019. Handlingsplan mot våldsbejakande extremism, KF 2017	Ökade kunskaper om diskriminering och stereotyper i samhället. Att medvetandegöra behovet av ett normkritiskt förhållningssätt inom nämndens verksamheter.
Arbeta demokratistärkande mot våldsbejakande extremism utifrån kommungemensam handlingsplan.	Handlingsplan mot våldsbejakande extremism, KF 2017	Minskad diskriminering på grund av funktionsnedsättning.
Säkerställa medarbetares kompetens gällande hedersrelaterat förtryck och våld.	Uppsala kommuns handlingsplan mot kvinnofridskränkningar, våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck 2016-2018, KF 2016.	Att nämndens medarbetare är trygga och väl förtrogna med tillvägagångssätt för att förhindra och agera i de fall hedersrelaterat förtryck och våld uppstår/har uppstått.
Säkerställa medarbetares kompetens gällande HBTQ frågor.	Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter 2017-2019. Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, KF 2017.	Likvärdigt bemötande i alla verksamheter oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck och sexuell läggning.

Uppdrag: Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet – LÖK, för att bland annat bidra till folkbildning och delaktighet.

Omsorgsnämnden ska i enlighet med den lokala överenskommelsen mellan Uppsala kommun och föreningslivet (LÖK) föra dialog och samverka med det civila samhället. Syftet är att synliggöra och stärka ideella organisationers självständighet och oberoende samt utveckla möjligheter för ideella organisationer att utgöra en viktig aktör inom omsorgsnämndens verksamhet.

Omsorgsnämnden har ansvar för att fördela bidrag till föreningar och organisationer inom nämndens ansvarsområde, det vill säga till föreningar för personer med funktionsnedsättning. Dessa bidrag ska vara ett stöd till föreningar/organisationer som kompletterar nämndens egna verksamheter och som riktar sig till kommunens invånare. Omsorgsnämnden beslutar årligen om fördelningen av föreningsbidrag, inom ramen för de medel som fastställts i *Mål och budget*. Föreningsbidragen ses som ett medel att stimulera föreningar till aktiviteter som kompletterar omsorgsnämndens uppgifter och syften.

Den lokala överenskommelsen, Mål och budget, omsorgsnämndens verksamhetsplan samt Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning utgör grunden för vilka prioriteringar och bedömningar som ska göras.

Riktlinjer för föreningsbidrag har reviderats under 2017 och föreningsdialog sker på omsorgsnämndens sammanträden regelbundet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta att stödja och samverka med ideella organisationer som arbetar för personer med funktionsnedsättning.	Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun, KF 2013.	Deltagande i föreningslivet ger personer med funktionsnedsättning ger en bättre folkhälsa, ett bredare kulturliv, ökad delaktighet och en känsla av socialt sammanhang.

Uppdrag: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättsäker och digital informationshantering

En informationshanteringsplan innehåller information som underlättar hantering av handlingstyper utifrån ett traditionellt arkiv- och dokumenthanteringsperspektiv. Den används för att skapa ordning och reda och få överblick vilka handlingstyper som ska gallras och vilka som ska arkiveras, samt ger förutsättningar för bättre service och tillgänglighet för medborgare.

Omsorgsnämnden kommer att delta i det kommunövergripande arbetet för att framarbete en informationshanteringsplan.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utifrån det kommunövergripande projektet gällande informationshanteringsplanen framarbete en nämndspecifik.	Arkivregler för Uppsala kommun, KF 2017.	En mer effektiv, rättsäker och digital informationshantering.

Uppdrag: Utifrån landsbygdsprogrammet öka delaktigheten och inflytande inom lämpliga områden med framtagen metod för medborgarbudget.

Landsbygdsprogrammets syfte är att beskriva förväntade strategier och effekter för hur målet att Uppsala kommun ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner kan uppnås. Programmet är ett övergripande styrdokument för den kommunala organisationen som sätter ramarna för och prioriterar inom kommunens arbete med landsbygdsfrågor.

Tillgången till service i orterna och på landsbygderna har minskat i stora delar av kommunen under de senaste decennierna. Det gäller både skattefinansierad och kommersiell service. Tillgång till basservice behöver därför stärkas, genom att bibehålla och utveckla servicefunktioner på kommunens landsbygder. I detta arbete kommer omsorgsnämnden vara delaktig.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Nämnden har beredskap att delta i projektet med servicepunkter på landsbygden om behov uppstår.	Landsbygdsprogram för Uppsala kommun, KF 2017.	Förbättrad tillgänglighet och service på landsbygden.

Uppdrag: Utveckla arbetet med brukarrevisioner.

Brukarnas kunskap ska användas för att förbättra den vård, omsorg och stöd som erbjuds och är ett verktyg för kvalitetsarbete och verksamhetsutveckling. Att personer med egen erfarenhet av vård och omsorg är med och påverkar verksamhetsutvecklingen överensstämmer med nämndens ambition att säkerställa att personer med funktionsnedsättning har delaktighet och inflytande.

Omsorgsnämnden stöttar brukarrevisionsbyrån Uppsala län (BRiU) genom PRIO medel och föreningsbidrag för att bidra till arbetet med brukarrevisioner.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utreda formerna för stöd och finansiering av brukarrevisioner.		Att personer med egen erfarenhet av vård och omsorg är med och påverkar verksamhetsutvecklingen.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

En stor utmaning är att säkerställa rätt kompetens på rätt plats, framför allt på längre sikt, eftersom tillväxt och demografiska förändringar kommer öka eller förändra servicebehoven. Redan idag är en del kompetenser svåra att rekrytera och behålla. Det finns också potentiella medarbetare som står långt från arbetsmarknaden som med rätt förutsättningar kan bidra.

Nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv där alla medarbetare mår bra och kan göra skillnad, arbeta tillsammans och välkomna nyskapande.

Med ett ökat ärendetryck, begränsade resurser och höga krav på kvalitet i verksamheten finns en reell risk att den arbetsrelaterade ohälsan ökar. En annan risk som uppstår under sådana förutsättningar är att arbetsmiljöarbetet blir mer reagerande än förebyggande och hälsofrämjande.

Chefer och medarbetare ska uppmuntras till en hälsosam livsstil.

Kommunens arbetsmiljöarbete ska i första hand vara hälsofrämjande och förebyggande.

Systematiskt arbetsmiljöarbete - med välfungerande rutiner.

Sytematik och väl fungerande rutiner är en garant för att kommunen ska kunna säkerställa en god organisatorisk, social arbetsmiljö såväl som fysisk arbetsmiljö för alla chefer och medarbetare. Respektive nämnd och förvaltning ansvarar för att säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet bedrivs och följs upp enligt fastlagd fördelning och beslutade metoder/rutiner.

Dialog mellan chef och medarbetare om mål, förutsättningar och utveckling.

God organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö utvecklas bäst i regelbunden dialog mellan chefer och medarbetare.

Den enskilde medarbetaren behöver veta vilka förväntningar som ställs på hen när det gäller ansvarstagande och prestation - både mot mål och i verksamhetsutveckling. Detta måste i sin tur bindas upp mot gruppens gemensamma mål. Ledarskapet tydliggör medarbetarens uppdrag och ansvar, med tydliga mål som är framtagna i delaktighet med medarbetaren så att förutsättningar finns att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling.

Det är i dessa samtal som arbetsmiljömässiga förutsättningar ska adresseras – på individ- och gruppnivå. Chefens uppgift är att säkerställa att rätt förutsättningar finns för individ och grupp, så att de kan leva upp till överenskommelser och förväntningar. God organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö utvecklas genom en löpande dialog mellan chefer och medarbetare. Arbetsmiljöarbetet ska förskjutas från reagerande till hälsofrämjande och förebyggande åtgärder.

Därmed blir dialogen mellan chefer och medarbetare en grundförutsättning för att verksamheten ska fungera väl och ge en hög grad av ansvarstagande, engagemang och frisknärvaro hos medarbetare och chefer.

Strategisk och taktisk förmåga att förändra och förbättra förutsättningar som krävs för en god arbetsmiljö.

Nämnder och förvaltningar ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och arbetsmiljöarbetet i den verksamhet man är satt att styra och leda.

Vid uppföljningen ska strukturella, organisatoriska och kunskapsmässiga förutsättningar alltid granskas. Syftet med det är att successivt förbättra möjligheterna för personalansvariga chefer att ta det stora ansvar för verksamhet, ekonomi, personal och arbetsmiljö som åligger dem. Det innebär att dialogen mellan olika chefsnivåer är lika viktig som dialogen mellan chefer och medarbetare.

Chefer har ett stort arbetsmiljöansvar, vilket kräver att delegationsordning och fördelning av arbetsmiljöuppgifter måste matcha varandra. Chefens möjlighet att fullgöra de arbetsmiljöuppgifter hen är ålagd måste åtföljas av tillräckliga befogenheter och resurser. Om en chef inte kan lösa en arbetsmiljöfråga på sin nivå, måste returneringen fungera väl.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Främja ett hälsofrämjande och systematiskt arbetsmiljöarbete.	Arbetsgivarpolicy för medarbetarskap, ledarskap samt arbetsmiljö och samverkan, 2012. Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö i Uppsala kommun, 2015. Riktlinjer för fördelning av ansvaret för arbetsmiljöuppgifter i Uppsala kommun, 2014.	Nå uppställda mål samt god kvalitet på servicen till medborgare. Ökad trivsel och delaktighet, förebygga ohälsa.
Aktivera värdegrund för Uppsala kommun.	Värdegrund, Uppsala kommun.	Ett gemensamt förhållningssätt och en gemensam etisk plattform som grund för det dagliga arbetet

Uppdrag: Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken.

Uppsala kommun befinner sig i en region där medarbetare ofta har flera arbetsgivare att välja bland. Omsorgsnämnden ska därför kunna erbjuda sådana möjligheter och villkor så att attraktionskraften stärks, både för nuvarande och kommande medarbetare. Uppsala kommuns arbete med platsvarumärket Uppsala är därför viktigt.

Omsorgsnämnden ska ta tillvara, förädla och förändra den kompetens som finns i organisationen för att klara förändrade och/eller ökade servicebehov. Varje medarbetares förutsättningar i arbetet ska vara jämställda och ge likvärdig möjlighet att bidra, utvecklas och belönas.

Omsorgsnämndens chefer ska vara tydliga arbetsgivarföreträdare, och utveckla och stödja ett aktivt medarbetarskap där medarbetarnas kompetens och erfarenhet tillvaratas.

I samhället ställs krav på att erbjuda kvalitativa välfärdstjänster. För att nå kvalitet med budget i balans är ett förtroendeingivande och tillitsbaserat ledarskap en viktig faktor. Chefer och ledare ska vara väl förtrodda med målen för verksamheten, ha goda kunskaper om styrmodeller, systematiskt förbättringsarbete, förutsättningar för medskapande och förändringsledning. Detta för att utveckla, motivera och engagera medarbetare och för att undvika arbetsrelaterad ohälsa.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Att i samarbete med andra nämnder skapa förutsättningar för att Uppsala kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.	Arbetsgivarpolicy för medarbetarskap, ledarskap samt arbetsmiljö och samverkan, KF 2014. Uppsala kommun Platsvarumärke Uppsala, 2016. Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö i Uppsala kommun, KS 2015. Riktlinjer för fördelning av ansvaret för arbetsmiljöuppgifter i Uppsala kommun, KS 2015.	Kort och långsiktig kompetensförsörjning.

Uppdrag: Säkra kompetensförsörjningen genom att genomföra åtgärder för att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare i en hållbar arbetsmiljö.

Omsorgsnämndens arbete med kompetensförsörjning, på både kort och lång sikt, ska präglas av ett aktivt mångfald-, icke-diskriminerande och jämställdhetsarbete för att kunna erbjuda rättvisa, jämställda och attraktiva villkor.

För att säkerställa kompetensförsörjningen, framförallt inom bristyrken, arbetar omsorgsnämndens strategiskt med rekryterings- och personalutvecklingsfrågor så att lön, karriär- och utvecklingsvägar tydliggörs på ett sådant sätt att attraktionskraften stärks.

Medarbetarens yrkesmässiga utveckling och behov av balans mellan yrkes- och privatliv värnas. För att omsorgsnämndens medarbetare ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv där bland annat korttidssjukfrånvaro minskar ska arbetsmiljöarbetet vara en naturlig och integrerad del i alla verksamheter och handlar ytterst om att skapa och vidareutveckla en god och effektiv verksamhet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Säkra kompetensförsörjning, bland annat genom att göra utvecklingsmöjligheter mer kända.		Tydliggjorda processer för chefs – och medarbetarförsörjning.
Stärka trivsel och delaktighet för att vidmakthålla ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.	Arbetsgivarpolicy för medarbetarskap, ledarskap samt arbetsmiljö och samverkan, KF 2014. Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö i Uppsala kommun, KS 2015.	Förebygga ohälsa genom stärkt engagemang och känsla av meningsfullaktighet.

Kommunfullmäktiges uppdrag 9.2 Säkra kompetensförsörjningen genom att genomföra åtgärder för att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare i en hållbar arbetsmiljö.			
Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning
Sjukfrånvaro, andel (%)	5,50 ¹²	6,21 ¹³	Minska
Antalet medarbetare med upprepad korttidssjukfrånvaro, andel (%)	2,21 ¹⁴	2,71 ¹⁵	Minska
Andel medarbetare med långtidssjukfrånvaro, andel (%)	3,29 ¹⁶	2,71 ¹⁷	Minska

Uppdrag: Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön.

Bemanning ska utgå ifrån arbetets faktiska krav och ett normkritiskt förhållningssätt, det vill säga undvika att ovidkommande faktorer eller stereotypa uppfattningar påverkar kravprofiler och bemanningsbeslut.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utifrån genomförd lönekartläggning/löneanalys åtgärda eventuella strukturella löneskillnader p.g.a. kön.	Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) artikel 11.	Jämställda löner.

Uppdrag: I ökad utsträckning agera för en inkluderande arbetsmarknad.

Samtidigt som det råder högkonjunktur på arbetsmarknaden blir det allt svårare för personer som står långt från arbetsmarknaden att hitta ett jobb. Inte minst gäller det utomeuropeiskt födda, personer som har en funktionsnedsättning och de med kort utbildning. En ökad invandring och en välfungerande integration ska tillvaratas för att öka tillgången till kompetens.

Alla sökanden som är intresserade av anställning, praktik eller någon annan form av professionell relation till Uppsala kommun ska ha en positiv upplevelse av mötet, oavsett om det leder till en faktisk relation eller inte.

Uppdrag: Stärka studenters jobb- och karriärmöjligheter (i Uppsala kommun) genom samverkan med universiteten inom ramen för studentmedarbetaranställning, samt öppna för fler möjligheter för studentmedarbetare inom Uppsala kommuns verksamheter.

För att attrahera morgondagens medarbetare behöver kommunen öppna upp fler vägar in till många yrkesområden. En samverkan sker mellan omsorgsnämnden och skolan, vuxen- och arbetsmarknadsutbildningar, universiteten och näringslivet för att säkerställa en väl fungerande och långsiktig kompetensförsörjning.

Omsorgsnämnden har erbjudit studentmedarbetare anställning i samband med brukarundersökning som genomfördes under 2017. Att anställa studentmedarbetare innebär att övergången från studier

¹² Ackumulerade, OSN, per sista oktober, 2017.

¹³ Ackumulerade, KF, per sista oktober, 2017.

¹⁴ Ackumulerade, OSN, per sista oktober, 2017.

¹⁵ Ackumulerade, KF, per sista oktober, 2017.

¹⁶ Ackumulerade, OSN, per sista oktober, 2017.

¹⁷ Ackumulerade, KF, per sista oktober, 2017.

till yrkesliv stärks samt att studentmedarbetaren får värdefulla kontakter och förståelse för hur det är att arbeta personer med funktionsnedsättning.

Nämndens åtgärd**Koppling till styrdokument****Förväntade effekter av åtgärden**

Delta i det kommunövergripande samarbetet gällande studentmedarbetare.

Budget 2018

Omsorgsnämndens budget utgår från den budget som kommunfullmäktige (KF) beslutat i Mål och budget 2018-21. Nämnden har tilldelats 1 577 760 tkr i kommunbidrag år 2018.

2017 tilldelades nämnden initialt 1 551 198 tkr i kommunbidrag som efter ombudgeterings-ärendet minskades till 1 519 852 tkr. Detta innebär en ökning av kommunbidraget från 2017 års nivå med 57 907 tkr för 2018, vilket motsvarar en ökning med 3,8 procent.

	2017	2018 Höjning	i procent	
110 - Politisk verksamhet (110)	1 571	1 578	7	0,4%
521 - Ordinärt boende, äldre (521)	30 928	32 229	1 301	4,2%
522 - Särskilt boende, äldre (522)	90 386	94 571	4 185	4,6%
530 - Öppen verksamhet, personer med funktionsnedsättning (53)	28 830	29 874	1 044	3,6%
541 - Ordinärt boende, personer med funktionsnedsättning (541)	194 894	203 951	9 057	4,6%
542 - Särskilt boende, personer med funktionsnedsättning (542)	162 068	167 944	5 876	3,6%
550 - Insatser enligt LSS, assistansersättning enligt SFB och HSL (55)	1 011 175	1 047 612	36 437	3,6%
	1 519 852	1 577 759	57 907	3,8%

Omsorgsnämndens budget 2018 per verksamhet

Nettokostnad per verksamhetsområde jmf KB	Nettokostnad	KB	Resultat	
Politisk verksamhet	-1 578,0	1 578,4	0,4	0,0%
Ord bo äldre	-17 091,1	32 229,2	15 138,1	47,0%
Särskilt boende äldre	-81 426,1	94 570,6	13 144,5	13,9%
Öppen verksamhet	-35 186,7	29 873,7	-5 313,0	-17,8%
Ord bo yngre	-145 846,4	203 951,2	58 104,8	28,5%
Särskilt boende yngre	-187 750,2	167 944,5	-19 805,7	-11,8%
LSS	-1 108 881,4	1 047 612,4	-61 269,0	-5,8%
	-1 577 759,9	1 577 760,0	0	0,0%

I 2017 års budget följde omsorgsnämnden tilldelningen per verksamhetsområde från KF. I budget 2018 föreslås en omfördelning mellan verksamhetsområden för att svara bättre mot förväntat utfall.

Det kommer bli en stor utmaning för nämnden att klara en ekonomi i balans samtidigt som målsättningen är att tillhandahålla verksamhet med hög kvalitet. Samtliga verksamhets-områden har ett effektiviseringsarbete att göra under 2018 för att hålla sig inom tilldelad budgetram.

Bilaga 1 Internkontrollplan

År: 2018

Nämnd/styrelse: Omsorgsnämnden

Kontrollområde	Kontrollmoment	Riskbeskrivning	Kontrollmetod	Kontrollansvarig	Tidpunkt för rapportering till nämnd
Avtalsprocessen	Kontroll av ändamålsenligt avtalsförfarande och avtalstrohet.	Att planering och utförande i nämndens verksamheter inte sker enligt angivet uppdrag.	Kontroll att styrdokument och detaljplan följs inför upphandling eller uppföljning.	Direktör	Helårsbokslut
Ledningsprocessen	Kontroll av att styrdokument såsom planer och program är kommunicerade och tillgängliga.	Att många styrsignaler (Mål och budget, planer, program, lagstiftning) leder till svårigheter att synkronisera riktning och åtgärder.	Plan för information om och styrdokument upprättas. Uppföljning av rutin för introduktion av nyanställda.	Direktör HR-chef	Del- och helårsbokslut.
Ledningsprocessen	Kontroll att regelverk för oegentligheter och bisysslor följs.	Risk för oegentligheter samt otillräcklig kontroll över förekomsten av och omfattningen av medarbetarnas bisysslor.	Uppföljning i introduktions- och medarbetarsamtal av bisysslor samt kontroll av kunskap om oegentligheter.	Direktör, avdelningschef, områdeschef, enhetschef och verksamhetschef.	Helårsbokslut
Hälsa-och sjukvårdsprocessen	Kontroll av ändamålsenligt delegeringsförfarande.	Att god och säker hälso- och sjukvård inte uppfylls vid delegering av hälso- och sjukvårdsinsatser.	Kontroll av delegeringsansvar.	MAS/ Avdelningschef hälso- och sjukvård	Del- och helårsbokslut.
Myndighetsprocessen	Kontroll av efterlevnad av delegationsordning	Bristande kunskap om delegationsordning gör att fel delegat beslutar om ärende.	Stickprovskontroll 4 ggr/år för att kontrollera efterlevnad av delegationsordning.	Nämndsekreterare	Del- och helårsbokslut.

Kontrollområde	Kontrollmoment	Riskbeskrivning	Kontrollmetod	Kontrollansvarig	Tidpunkt för rapportering till nämnd
Ledningsprocessen	Kontroll av efterlevnad av attestreglemente.	Bristande kunskaper om attestreglemente (beslutsattest och behörighetsattest) gör att fel delegat beslutar om ärende.	Stickprovskontroll 4 ggr/år för att kontrollera efterlevnad av attestreglemente.	Administratör	Del- och helårsbokslut.
Ledningsprocessen	Kontroll av att verksamheten drivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt.	Bristande effektivitet och samverkan i arbetet med hållbart boende kan generera ökade kostnader för nämnden.	Månatliga databaskontroller och kvalitetssäkrade analyser som underlag för beslut.	Direktör	Del- och helårsbeslut
Ekonomi-processen	Kontroll att statsbidrag som är återsökningsbara söks, och i rätt tid samt erhålls.	Om återsökning inte sker för asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn får nämnden ökade kostnader.	Uppföljning av att statlig ersättning söks genom kontroll av återsökningsunderlag.	Enhetschef avd för systemledning	Del- och helårsbokslut.

Bilaga 2 Uppföljning

Uppföljningsarbetet är en del i nämndens systematiska arbete för att kontrollera och förbättra kvaliteten inom nämndens ansvarsområden och syftar till att nå ett ändamålsenligt avtalsförfarande.

Resultatet av uppföljningsarbetet är en viktig del av nämndens underlag för lärande och beslut samt för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt. Uppföljningen säkerställer att nämnden erhåller den tjänst som avtalen avser samt att det råder konkurrensneutralitet mellan utförarna både inom intern och extern regi.

Uppföljningen strävar även efter att visa i vilken utsträckning nämnden följer de krav som staten och kommunfullmäktige ställer på nämnden för att öka genomslaget för politiskt fattade beslut, hur nämnden följer verksamhetsplanen och vilka resultat som de valda strategierna leder till. I uppföljningsarbetet ingår att följa upp avtal ur ett brukarperspektiv för att visa i vilken utsträckning medborgarna i Uppsala kommun är nöjda med de förutsättningar och den service som erbjuds inom nämndens ansvarsområden.

I samband med upphandling av nämndens verksamheter är det av stort vikt att nämnden har ett strategiskt förhållningssätt avseende uppföljning, kontroll och insyn av verksamheten. Det strategiska förhållningssättet omfattar även allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet som omfattas av avtal med nämnden.

Uppföljning utgår från tillförlitliga och dokumenterade källor och så långt det är möjligt eftersträvas mätbarhet i uppföljningen. Information och data ska brytas ned och analyseras för att upptäcka skillnader bland annat utifrån socioekonomiska förhållanden såsom jämställdhet och barn.

Varje år beslutar omsorgsnämnden om en årlig uppföljningsplan. Planen är ett levande dokument som behöver vara flexibel och anpassningsbar om organisation, mål och förutsättningar ändras. Uppföljningsplanen innefattar vilka fokusområden uppföljningsarbetet kommer att ha under året och på vilket sätt nämndens verksamheter ska följas upp. Planen följs årligen upp och revideras.

I uppföljningsarbetet ingår att följa upp avtal ur ett brukarperspektiv och säkerställa att nämnden erhåller den tjänst som avtalet avser samt att det råder konkurrensneutralitet mellan utförarna. Omsorgsnämnden följer inte bara upp privata utförare utan även de verksamhetsuppdrag som kommunens egna utförare har.

Utifrån uppföljningsplanen framarbetar omsorgsförvaltningen en detaljplan, i vilken det framgår mer specifikt vilka uppföljningar som kommer att genomföras. Den uppföljningsplan som nämnden beslutar om är offentlig medan förvaltningens detaljplan betraktas som ett arbetsmaterial.

Uppföljningsarbetet sker på olika nivåer

Strategisk nivå avser hur kommunfullmäktiges mål, uppdrag och av nämnden beslutade nämndmål har uppnåtts. Resultat av uppföljning på strategisk nivå rapporteras i samband med delårsbokslut och årsbokslut.

Ekonomisk uppföljning avser uppföljning av nämndens ekonomiska läge. Detta sker kontinuerligt under året och redovisar ett periodiserat resultat månadsvis. Detta innebär att nämnden varje månad (februari-november utom juni) jämför det ackumulerade resultatet med budget och gör en helårsprognos. Alla kostnader och intäkter ska så långt som möjligt belasta rätt period för att ge rättvisande information om nämndens ekonomiska läge.

En fördjupad uppföljning per verksamhetsområde och delverksamhet sker per mars, per augusti samt i årsbokslut. Den ekonomiska uppföljningen redovisas till nämnden på samma nivå som i budget. I de fall uppföljningen visar avvikelser mot förväntat resultat, ska nämnden besluta om åtgärder.

Verksamhetsövergripande och avtalsspecifik nivå avser *övergripande* uppföljningar som berör flera verksamheter, eller *avtalsspecifika* avtalsuppföljningar som endast berör en enhet eller ett avtal åt gången.

Alla verksamheter som nämnden tecknat avtal med kommer årligen att vara föremål för uppföljning på strukturell nivå (övergripande) utifrån ett område som bedöms vara relevant för tillfället. Exempel på områden kan vara; *personalens kompetens och utbildningsbakgrund, nattbemanning, eller brukarnas möjlighet till kultur- och fritidsaktiviteter*. Om det visar sig att någon verksamhet har brister, eller om det föreligger misstanke om brister, gentemot avtal eller lagstiftning, kommer en djupare analys att göras (avtalsspecifik) och en enskild uppföljning av avtalet kan bli aktuell.

Individnivå avser uppföljning utifrån den eller de insatser som berörd person beviljats genom myndighetsbeslut. Individuppföljningen fokuserar på vilken effekt tjänsten/stödet fått för den enskilde. Nämndens ambition är att individuella insatser följs upp vid behov, men minst en gång per år.

Händelsestyrda uppföljningar avser uppföljningar som inte genomförs systematiskt utan orsakas av en särskild händelse. Exempelvis:

- Upprepade händelser hos samma utförare, eller enstaka händelser där det föreligger uppenbar risk att händelse upprepas.
- Händelse av särskilt allvarlig art, t ex brist i kompetens, medvetna avsteg från avtal eller upprepade händelser i ett tydligt mönster.
- Stora negativa avvikelser i budget eller indikatorer för måluppfyllelse.
- Sker vid behov efter kännedom om händelse.

Analys

Vid varje delårsuppföljning och vid årsbokslut aggregeras och analyseras resultat och trender från de olika nivåerna. Nämnden bedömer därefter i vilken mån den bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges uppdrag och nämndspecifika mål.

Arbetsätt och metod

Tidplan för uppföljning, arbetsätt och metoder vid uppföljningar på olika nivåer beskrivs närmare i en detaljplan för uppföljning.